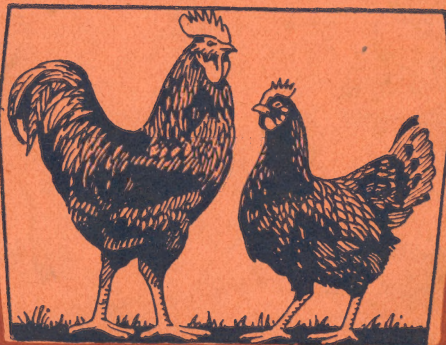

SF
489
B3
G49

ETEN EN KUNNEN

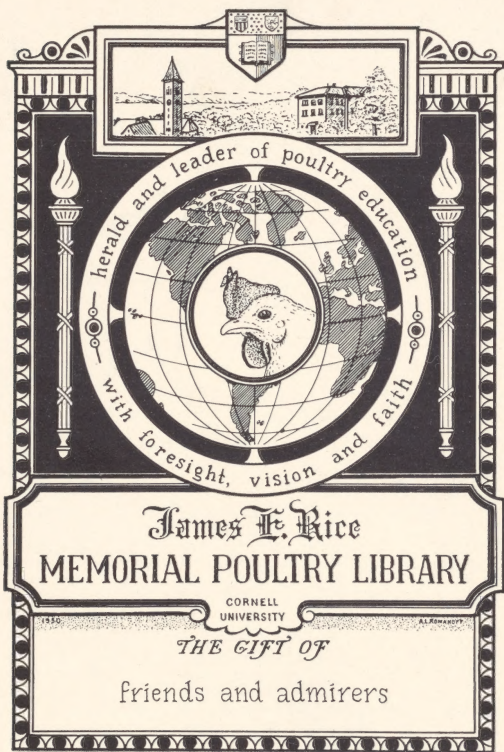

AFDEELING
KLEINVEETEELT
onder leiding van
C.S.Th. van GINK

DE
BARNEVELDERS
DOOR
C.S.Th. van GINK

AMSTERDAM
UITG. MAAT 'J
"KOSMOS" ASSEN
UITG. MAAT 'J
"Ja.W.v.GORCUM"

ALBERT R. MANN LIBRARY
NEW YORK STATE COLLEGES
OF
AGRICULTURE AND HOME ECONOMICS
AT
CORNELL UNIVERSITY

Boek
SF
489
B3
G49

Date Due

Cornell University Library
SF 489.B3G49

De Barnevelders.

3 1924 003 111 253

mann

WETEN EN KUNNEN No. 60

AFDEELING : KLEINVEETEELT

onder leiding van

C. S. TH. VAN GINK

HOOFDREDACTEUR VAN „AVICULTURA”

67 B

DE BARNEVELDERS

■ DOOR ■

C. S. TH. VAN GINK

HOOFDREDACTEUR

VAN „AVICULTURA”

TE 's-GRAVENHAGE

MET 45 AFBEELDINGEN

EN 1 GEKLEURDE PLAAT

UITGEVERS - MAATSCHAPPIJ

„KOSMOS”

AMSTERDAM

UITGEVERS - MAATSCHAPPIJ

v h. WILLEM VAN GORCUM

ASSEN

m.d.

SF
489
B3
G49

Bulmer

E 5085

DE BARNEVELDERS.

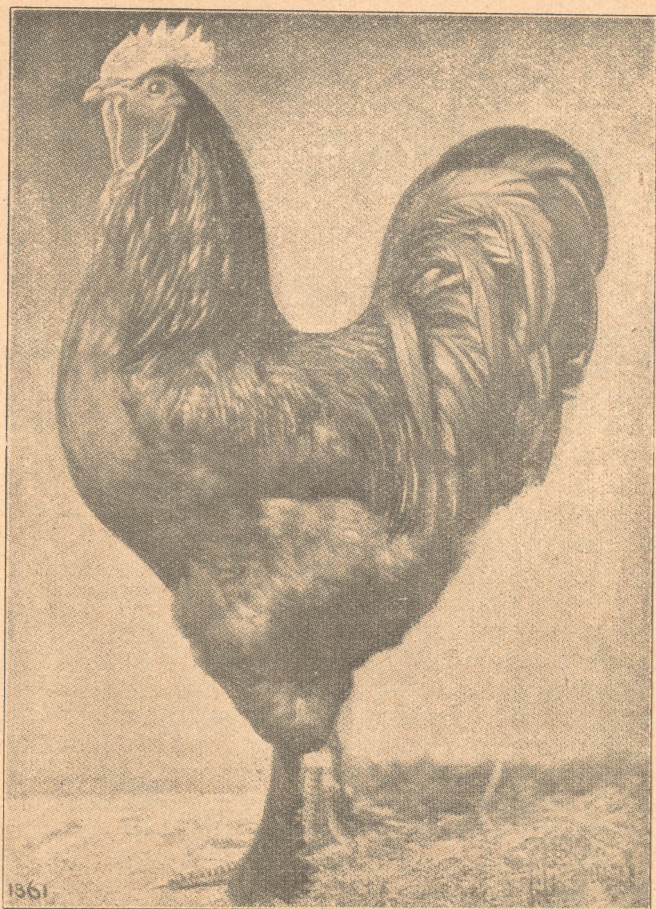
INLEIDING.

Het ontbreekt in ons land volstrekt niet aan nationale hoender-rassen. Wij hebben ze zelfs te kust en te keur; met kuiven, met baarden, met gierhakken en met bevederde beenen. Sommige hebben een bescheiden plunje; andere zijn haast sprookjesachtig mooi. Men denke slechts aan de als met kunstenaarshand beschilderde goud- en zilverpel Hollandsche Hoenders of de niet minder fraaie goud- en zilverlaken rasgenooten. Het is een pluim-veewereldje op zich zelf, vol variatie en pracht.

Sommige dier rassen zijn zeer bruikbaar als leghoenders, doch niet in ieders handen. Vooral de winterleg is slechts bevredigend onder gunstige verhoudingen en bij bekwame verzorging van eenige beteekenis. Echte bedrijfshoenders, volgens moderne begrippen, vindt men er dus niet onder, al zijn die er misschien door doelmatige kruisingen wel uit te halen, en zelfs zeer goede.

Voor de plattelandsche kippenhouders van een dertigtal jaren terug, toen de basis werd gelegd voor onze huidige bedrijfs-pluimveehouderij, was een winterlegster de gezochte kip, al willen we niet direct zeggen de gewenschte kip, want de toenmalige winterlegster was heel wat anders dan de moderne winterlegster der niet-broedsche rassen.

Allerlei kruisingsproducten leverden ons vroeger de zoogenaamde winterlegsters op. Hun winterleg ontleenden deze dieren, plus een dosis geneigdheid tot broeden, van Brahma's, Cochins en Langshans, welke rassen men met inlandsche hoenders, soms met Leghorns of Minorca's kruiste. Vaak leverde zoo'n eerste kruising een prachtige legkip op, doch een totaal gebrek aan vak-kennis bracht er de kippenhouders toe, om de kruislingen, zonder er verdere aandacht aan te schenken, onder elkaar door te paren,

AMERIKAANSCH OF CROAD LANGSHAN HAAN.

Terwijl de Engelschen en Duitschers de Langshans omgefokt hebben en er nieuwe vormen aan hebben gegeven, hebben de Engelsche voorstanders van het Croad-type en de Amerikaansche fokkers zooveel mogelijk het oorspronkelijke Chineesche type gehandhaafd. Opvallend zijn de schitterende vederglans, de hooge volle staart, vrij kleine kopversierselen en de enorme lichaamsgrootte.

met het resultaat, dat veel van het goede, hetwelk de eerste kruislingen kenmerkte, verdween. De legkracht werd meestal minder, maar niet zoo de broedschheid. De donkere eierkleur verdween hier en daar weer, om plaats te maken voor een flauw getint ei. De zware kip begon gaandeweg ten platte lande ten behoeve van de Leghorns, terrein te verliezen, behoudens in grootere of kleinere streken in ons land; streken waar de pluimveeteelt meer planmatig werd beoefend en men niet geheel onkundig was ten opzichte van de fokleer en het fokken.

Het Barneveldsche pluimveedistrict, zoo we dien naam eens gebruiken mogen, vormde een dier streken, waar de locale pluimveehouderij zich dermate ontwikkelde, dat men algemeen meer van pluimveehouden afwist en men zich de noodige zorg gaf om de fokhanen te kiezen of zoo noodig bij anderen aan te koopen.

Geprikkeld door den hooger prijs, welke men van de opkoo- pers en eierhandelaars voor donkerbruine eieren kon bedingen, ontstond daar ter plaatse een ras, dat na de Langshans donkerder eieren legde dan ieder ander ras, een eigenschap die langzaam maar zeker de Barneveldsche kippen voorbestemde om de algemeene aandacht op zich te doen vallen.

Dat geschiedde, zoo spoedig de omstandigheden er rijp voor waren. Uiteraard waren het de bedrijfskippenhouders, wier oogen het eerst op dit ras gevestigd werden, want de rasfokkers konden in het weinig homogeen model der dieren, waaraan de weinig pretentieuze pluimage der dieren nog 't hare voegde, weinig bekoring vinden, zoodat het ras, waar het op tentoonstellingen verscheen, weinig of geen belangstelling wekte. Waarschijnlijk is dit de rustige ontwikkeling van het ras ten goede gekomen, terwijl het gebrek aan belangstelling voor dit ras van de zijde der rasfokkers natuurlijk niet den minsten invloed had op de practische fokkers uit Barneveld en omgeving.

Het ras vorderde langzaam maar zeker, doch deze vordering was gebonden aan een tempo, dat weinig bemoedigend was. Wel is waar verstonden de Barnevelders de kunst om hun bedrijf door groote zuinigheid en geringe bedrijfskosten loonend te maken, doch hun kennis van de fokleer en het fokken bleef tot voor enkele jaren zeer klein. Ware het dan ook niet geweest, dank zij een paar voorloopers onder hen, die eerder de juiste fokwijze begrepen, dan had het ras nog niets te beteekenen gehad op den huidigen dag. Deze menschen nu kochten hanen van een betere

MODERNE ENGELSCH LANGSHAN HAAN.

Dit beeld toont ons wat door teeltkeuze bij de Langshans is te bereiken. Groote kortvederigheid is de voornaamste factor bij de verkrijging van dit type. Verder heeft men de beenlengte door teeltkeuze zooveel mogelijk vergroot, iets dat bij de Langshans niet moeilijk is.

kwaliiteit en dank zij deze hanen vorderde men langzaam aan. Onkundig met de fokleer nam men steeds de donkerste eieren voor broeddooeleinden, waardoor men onwetend meestal de eieren der minst krachtige legsters nam; in vele gevallen althans. Als we ons niet vergissen, waren wij de eersten, welke er in de vakbladen op gewezen hebben, dat bij het sneller achter elkaar volgen der eieren de schaalkleur lichter werd, daarbij op het gevaar doelende, dat uit het uitzoeken van de donkerste eieren voor broeddooeleinden kan voortvloeien. Men heeft dan immers vaak te doen met hennen, die om den anderen dag leggen, hetgeen een weinig begeerlijke eigenschap is, in de broeddagen, Maart—Mei, wanneer een goede legkip toch minstens eenige dagen achtereen moet leggen alvorens eens een dag te pauseeren.

Past men eenmaal valnest-contrôle toe, dan weet men de juiste herkomst der eieren en de legkracht van hun producenten. Bij de keuze der fokhanen nam men aanvankelijk ook weinig maatregelen omtrent de zekerheid op een goede vererving der donkerbruine eierkleur zijnerzijds. Zelden wist men precies uit welke hen de fokhaan stamde. In dit alles kwam verandering, toen de voorlichtingsdienst van de V. P. N. in nauwer contact kwam met de Barneveldsche pluimveefokkers. De Heer J. Wellerman, destijds aan dien dienst verbonden, thans Hoofdass. Pluimveeteelt-consulent bij den Rijksvoorlichtingsdienst, kwam in regelmatig contact met de pluimveehouders uit dat district, bracht deze met de moderne fokmethodes op de hoogte en leerde hen de waarde daarvan inzien. De waarde werd nog zeer weinig ingezien, zoodat het contrôleeren slechts enkele maanden werd volgehouden.

Het fokkerijwezen werd zooveel mogelijk geregeld en wel in dier voege, dat gecontrôleerde foktoomen werden ingesteld; telkenjare werden deze foktoomen aangevuld of gewijzigd. Type, kamvorm en kleurteekening werden bij de selectie niet verwaarloosd; bouw der hennen, standaard-grootte en kleur bleven echter de voornaamste eischen, welke aan de fokdieren gesteld werden. De resultaten dezer juiste selectie bleven niet uit, te meer waar in Barneveld zelf de animo voor de verbetering van het ras hand over hand toenam.

In November 1920 werd de afdeeling Barneveld van de V. P. N. geliquideerd. Op de zelfde vergadering, waar zulks geschiedde,

LICHTE BRAHMA HAAN.

1e pr. L. P. V.

Eig.: John. M. C. Kievits te Dordrecht.

Hoewel de rol der Brahma's bij het ontstaan der Barnevelders van ondergeschikt belang is geweest, beelden we hierbij toch een fraaien haan van dit ras af, waardoor we in de gelegenheid zijn om op de overeenkomst in type te wijzen tusschen dezen Brahma en de oorspronkelijke Langshan. De Brahma heeft zijn eigenaardige staartdracht van den Langshan geërid.

werd op initiatief van H. Koudijs en W. Middelman besloten een vereeniging op te richten met het doel de Barnevelders raszuiver te fokken en op den leg te contrôleeren. Op de volgende vergadering werd reeds opgericht de Vereeniging „De Barnevelder”, welke vereeniging dadelijk besloot een fok- en contrôlestation op te richten. In den loop van het volgende jaar werd op voorstel van den directeur van het fokstation, den heer Middelman, een legwedstrijd georganiseerd.

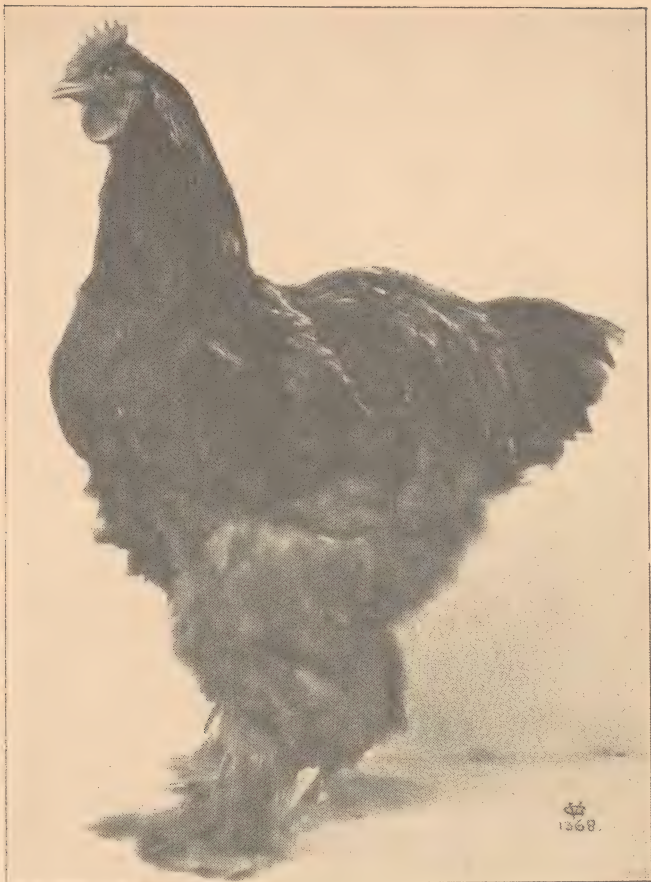
Op 21 Januari 1921 werd door de vereeniging „De Barnevelder” de Standaard voor Barnevelders in samenwerking met de Heeren Westerink en Welleman vastgesteld. Door verschil van inzicht ontstond er spoedig een tweede vereeniging, n.l. „De Beste Barnevelder”.

1921 was voor de Barnevelder-fokkerij een jaar van groote beteekenis. In den loop van dat jaar ontstond de eerste Barnevelder-standaard, samengesteld door de Barnevelder-fokkers in samenwerking met den Heer J. Welleman.

Op de Wereld-Pluimveetentoonstelling, welke in de eerste helft van September, 1921, ter gelegenheid van het Eerste Wereld-Pluimvee-Congres te 's-Gravenhage plaats vond, trokken de door de Barnevelder-Vereeniging geëxposeerde en werkelijk fraai gesorteerde Barnevelder-eieren ten eerste de aandacht. Die belangstelling strekte zich ook tot de Barnevelders zelf uit, met het resultaat, dat de Barnevelder, als de „cri” dezer Wereld-Pluimvee-Tentoonstelling werd beschouwd. Vele buitenlanders, met de Engelschen vooraan, wenschten het ras nader te leeren kennen en exportaties naar links en rechts waren er het onmiddellijk resultaat van. De Barnevelder ving zijn loopbaan in het buitenland aan.

Dank zij vooral de energie der Heeren Koudijs, in het bijzonder van den Heer H. Koudijs, den Secretaris van de Vereeniging „De Barnevelder”, verscheen bij „Avicultura” en het Weekblad voor Kleinveeteelt in November 1921 'n uitsluitend aan de Barnevelders gewijd nummer, welk Barnevelder-nummer, behoudens bijna 50 afbeeldingen tusschen den tekst, ook voorzien was van een gekleurde bijlage, voorstellende een tweetal der naar het oordeel der kenners allerbeste Barnevelders.

Waar de détails der Barnevelderfok in deze Barnevelder-nummers, veel klaarheid brachten en onmiddellijk tot meer een-

GELE OF BUFF COCHIN HAAN.

1e pr. L. P. V. enz.

Eig.: John. M. C. Kievits te Dordrecht.

Hoewel deze haan gevulder toont dan de nevenstaande Moderne Engelsche Langshan haan, is dit grootendeels een kwestie van dons. Waar de Langshan haan in kwestie nage-noeg geen dons heeft, is de Cochin haan er rijkelijk van voorzien. In lichaamsvorm, hals- en beenlengte is er echter een groote overeenkomst tusschen beide hanen. Men ziet hier een geval van terugslag naar het Langshan-type.

heid van gedachten leidden, daar kon de keurmeester op de eerste groote tentoonstelling na de Barnevelder-tentoonstelling, n.l. de Club-Show der vereeniging „De Barnevelder” op de Jubileumtentoonstelling van „Ornithophilia” constateeren, dat de Barnevelder-nummers en standaardplaat hun uitwerking niet gemist hadden, getuige de betere samenstelling der toomen en keuze der enkele nummers op die tentoonstelling, vergeleken bij de succesvolle tentoonstelling, een paar maanden vroeger te Barneveld gehouden.

Men mag veilig aannemen, dat de Barnevelder op het einde van 1921 het hoogst mogelijke bloeitijdperk was ingegaan. Of de Barnevelder de verkregen populariteit zal weten te behouden, is moeilijk van te voren te zeggen. Wel echter kan men zeggen, dat zij die de Barnevelder als de „kip voor alles en allen” houden en als het levend geworden ideaal-hoen beschouwen, zich in hun verwachtingen, welke veel te hoog gespannen zijn, bedrogen zullen zien.

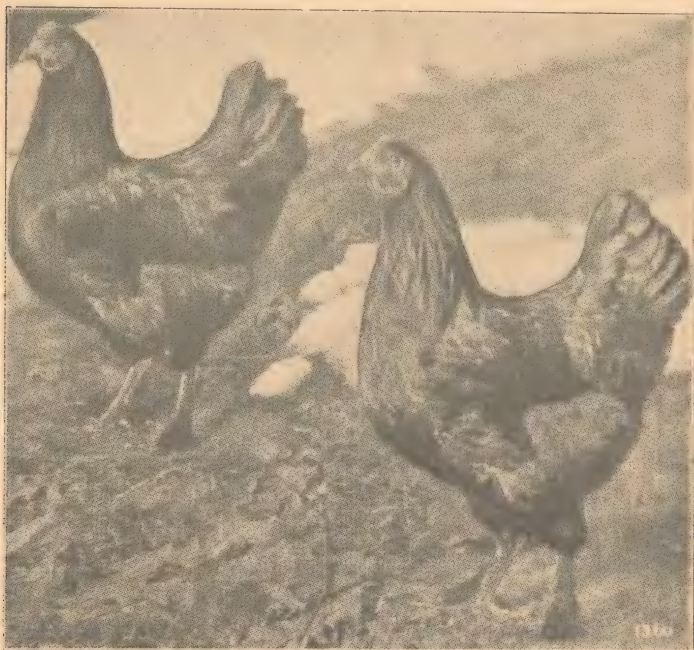
Zulk een maatstaf legt een verstandig mensch geen enkel ras, ook niet de Barnevelders, aan. Het ras heeft echter bewezen uitmuntende hoedanigheden te bezitten, hoedanigheden van zulk een aard, dat zij het ras een eereplaats onder de bedrijfshoenders waarborgen.

Hetzelfde geldt voor hen, die in een paar generaties de grootst mogelijke kleurzuiverheid eischen; ook zulks is niet te vervullen. Men zal een weinig meer geduld moeten oefenen. Er zijn menschen, die de Barnevelders een groote toekomst voorspellen, terwijl andere de spoedige achteruitgang, resp. verdwijning van deze hoenders, profeteeren.

Onze meening is, dat het ras een blijvende plaats vooraan de rij onzer bedrijfsrassen zal gaan innemen en langzaam maar zeker zal worden verbeterd, vooral wat het uiterlijk betreft. We hebben vertrouwen in de Barnevelders en in de fokkers van Barneveld en omgeving. Zij hebben het ras gemaakt, tot wat het thans is; zij zullen het weten te verbeteren voor zoover zulks nog noodig is. Barneveld zal in de toekomst ook een legwedstrijd voor Barnevelders hebben. Najaar 1922 is de eerste Barnevelder Legwedstrijd aangevangen, welke eindigde met een gemiddeld legcijfer van 165 eieren per hen.

In de volgende hoofdstukken behandelen wij het ontstaan van het ras en zijn kenmerken en eigenschappen. Het ontstaan van

het ras hebben wij zeer uitvoerig behandeld, omdat zulks voor een goed begrip van het ras door ons van zeer veel betekenis wordt geacht.

EEN PAAR AMERIKAANSCH OF CROAD LANGSHAN
HENNEN.

Bovenstaande fotografische weergave toont een paar typische hennen van het oorspronkelijke Langshantype. De staart wordt fraai geopend gedragen. Zij geven, hoewel aanmerkelijk grooter, vrij goed weer wat men bij de meer bewegelijke Barnevelders tracht te bereiken. Ook hier zien we de lange, opgericht gedragen halzen en sterk oplopende ruggen.

OORSPRONG EN GESCHIEDENIS DER BARNEVELDERS.

Tot voor korten tijd was er weinig bekend omtrent het ontstaan der Barnevelders en wat er nog van bekend was, vormde

geen aaneensluitend relaas, zoodat het van weinig waarde was. De Heeren H. Koudijs en W. Middelman hebben een zeer nauwkeurig onderzoek ingesteld. Dank zij het feit, dat nog een paar zeer oude personen, die toevallig het ontstaan der Barnevelders, of wat daartoe de onmiddellijke oorzaak was, kenden, in leven waren, kon dit onderzoek tot het midden der vorige eeuw terug gaan en omvat dus een tijdruimte van ruim 70 jaar.

Een zekere van Esveld, die op „Dronkelaar” woonde, hield toen Cochins; dat was in den tijd van de Cochin-manie. Een inwoner van Barneveld, de thans 89-jarige heer Jacob van Beek, herinnert zich, dat hij ruim 70 jaar terug, in 1850, bij de ouders van zijn meisje, de familie van Esveld, op „Dronkelaar”, op een keer, toen hij met verlof kwam, daar de zware kippen aantrof.

De dochters der familie van Esveld fokten met deze dieren en verkochten het jonge goed aan een handelaar uit Amersfoort. Zij wilden ze niet in de buurt verkoopen, daar zij vreesden dan concurrentie te zullen krijgen. Eenige jaren ging dit zoo goed, totdat een der dochters, gehuwd met een zekeren H. Snellen, ziek werd en van haar ouders eieren kreeg ter versterking.

Snellen vond het echter jammer deze mooie bruine eieren voor de consumptie te bestemmen en gaf zijn vrouw witte eieren er voor in plaats. De bruine eieren werden aan een broedsche kip toevertrouwd. Van de jongen, die hiervan kwamen, werden er later aan de van Dompse laars verkocht. Deze twee gebroeders waren ten opzichte van den verkoop een andere meening toegedaan dan de van Esvelds. Links en rechts verkochten deze broedeieren, althans naar de getuigenis van de heeren Bart Klaassen, Piet v. d. Hul en vele anderen. Beide gebroeders zijn voor korten tijd terug op ruim 90-jarigen leeftijd overleden. Steeds komt men bij het onderzoek terug op de van Dompse laars, waarvan alle lijnen blijkbaar uitgingen.

Daar beschrijven der dieren in de juiste terminologie zeer moeilijk ging, gebruikten de Heeren Koudijs en Middelman bij hun onderzoek een bundel oude kleurplaten van „Avicultura”. Steeds, als men bij de plaat der Cochins was gekomen, was ’t „dat zijn ze, maar toch hadden ze niet zooveel veeren aan de pooten”.

Van Bart Klaassen werden weer veel eieren betrokken in zijn omgeving, zoodat ze zelfs een paar lang „Bart Klaassen’s kiepen” genoemd werden. Van hem werden ze o.a. betrokken door den

ROY.

bekenden fokker v. d. Pol uit Harselaar en den minder bekenden Frans van Deelen.

De Cochins hadden echter nog lang het terrein alleen, hetgeen blijkt uit het feit, dat een zekere Dirk Maris, een familielid der van Domselaars, zijn gekruiste Cochins in 1885 paarde met Brahma's en een jaar of zeven later nog weer eens met Langshans. Een twintigtal jaren terug kwamen de Langshans nog al veelvuldig voor in de omgeving van Barneveld. Te dien tijde werden ze o.a. gehouden door een zekeren Jan Berkhof en J. H. Sandbergen. De dieren van den laatstgenoemden hadden slechts weinig bevederde beenen. De Langshans waren destijds gelijktijdig in het bezit van de H.H. Maris, Dupper, Lamprecht, Frans van Deelen en Schimmel (Eng. Stad). Een zekere Heer Swijs, van Barneveldsche familie, doch in Amsterdam woonachtig, bracht patrijs Cochins uit Azië mede en voorzag de boeren niet alleen van hanen en hennen, doch ook van broedeieren. Nadat de Heer W. Schimmel zijn Langshans opgeruimd had, werden door deze in 1906 in Lunteren raszuivere buff Orpingtons gekocht, welke gekruist werden met donkere hanen van den Heer van Deelen. De dieren, welke toen ontstonden, waren meestal licht patrijskleurig.

In 1910 verwierf de Heer van Droffelaar, door aankoop een mooien foktoom bij den Heer W. Schimmel; hetzelfde deed in 1913 de heer Marten van Dorssen op de Groote Ruitenbeck. De drie heeren hebben daarna onderling van hanen verwisseld. Een haan uit die dagen vindt men in dit werkje afgebeeld. Wij herinneren ons de kleur nog zeer goed; deze verschilde weinig van die der huidige Barnevelder hanen. Het type was, zooals de afbeelding ook doet uitkomen, iets anders.

Tenslotte kunnen we aan deze historische mededeelingen nog toevoegen, dat meer dan 23 jaar geleden bij 't W e e k b l a d A v i c u l t u r a en wel bij het nummer van Vrijdag 27 Januari 1899 een kleurplaat van Amerikaansche Nuthoenders verscheen. Deze Amerikaansche Nuthoenders waren niets anders dan voorloopers der Barnevelders. De afgebeelde dieren waren afkomstig van den Heer B. H. Bertels, destijds woonachtig op het Landgoed „de Biesen” bij Barneveld.

Deze kleurplaat ging destijds van de volgende beschrijving vergezeld:

„In plaat no. 49 hebben we het genoegen onzen lezers eene

AMERIKAANSCH E NUTHOENDERS OF VOORLOOPERS
DER BARNEVELDERS UIT HET JAAR 1899.

Deze afbeelding is een reproductie van een kleurplaat, welke verscheen bij het nummer van „Avicultura” van Vrijdag 27 Januari 1899. dus ruim 23 jaar geleden : het beeld laat ons een paar dieren zien van den heer B. H. Bertels, destijds woonachtig op het Landgoed „de Biezen”, bij Barneveld.

EEN FIJN TRIO INDISCHE VECHTHOENDERS (HAAN EN 2 HENNEN).

Een ras, dat in kleurteekening zeer dicht bij de Barnevelders staat, doch welks bloed — althans voor zooverre de nasporingen thans zijn gevorderd en ze zijn vrij compleet — niet tot den opbouw van het Barnevelder ras heeft bijgedragen.

afbeelding te geven van het Amerik. Nuthoen; deze hoenders zijn flinke, sterk ontwikkelde dieren, die in kleur en grootte vee overeenkomst hebben met de goud Wyandottes (de haan heeft de kleur van een iets te lichte Roode Rhode Island haan v. G.) de gele pooten zijn echter een weinig bevederd. Hoeveel moeite er ook gedaan is de dieren in een bevalligen stand te teekenen het wilde niet naar wensch gelukken; de dieren zijn n.l. naar het leven geteekend op eene hun geheel vreemde plaats, zoodat zij of ineen gedoken zaten, of in een ongewone nieuwsgierige houding; de heer Bertels zegt ervan: „Zij groeien snel op en zijn uitstekende winter-legsters, het vleesch is blank, sappig en zeer malsch.

De eieren zijn groot en van eene mooi roodbruine kleur; de dooier, het voedzaamste deel van 't ei, is grooter dan van andere eieren en de voedingswaarde dus grooter. Wij achten het van groot belang, dat de jonge kippen dadelijk groote eieren van 60—70 gram leggen.

De smaak der eieren is overheerlijk zoet.

De Amerik. Nuthoenders zijn zeer sterk; ze zoeken zelf goed voedsel en zijn uitstekende moeders”.

INVLOED EN BETEKENIS VAN DE VOOROUDERS DER BARNEVELDERS OP DIT RAS.

Zooals de nasporingen hebben uitgewezen zijn bij de vorming van de Barnevelders o.a. gebruikt patrijs Cochins, Brahma's Langshans en buff Orpingtons. De Langshans zijn veel gebruikt en bovendien is hun invloed op het ras veel grooter geweest dan die der andere rassen, wat men ook aan het type der Barnevelders zeer goed zien kan. Deze grootere invloed der Langshans is toe te schrijven aan den veel grootere ouderdom en constantheid van dit ras. Het is zoo goed als zeker dat de Langshans er toe hebben bijgedragen om de Cochins en Brahma's te helpen maken. Telkenmale, wanneer men dus deze beide Aziatische rassen gebruikt, dan brengt men een weinig Langshanbloed in een ras.

De Langshan moet, volgens zorgvuldig verzamelde gegevens een ras zijn, dat reeds meerdere duizenden jaren in de Langshan heuvelen van Noordelijk China voorkomt. Daar heeft dit eigen aardige ras zich door de eeuwen heen weten te acclimatiseeren en zich aan het klimaat volkomen aangepast. Nog steeds is de g

onvervalschte Langshan het meest geharde hoen en houdt het langst met leggen aan bij felle koude.

De Langshans zijn van huis uit hoogbeenige hoenders en die

BARNEVELDER HAAN UIT 1915.

1e pr. „Ornithophilia” 1915.

Eig.: Mart. van Dorssen, Groote Ruitenbeek.

Deze haan, welke reeds vrij aardig type vertoonde, was de eerste Barnevelder, welke op onze tentoonstelling de aandacht op zich vestigde en wist te winnen. Ongetwijfeld is het een prachtige voorlooper van het ras.

eigenschap dragen ze steeds op hunne nakomelingen met een groote hardnekkigheid over. Zelfs de gedrongen Cochins ont-

komen daaraan niet. We plaatsen daarom in dit werkje eens een Moderne Eng. Langshanhaan (het toppunt van hoogbeenigheid) tegenover een op onze tentoonstellingen der laatste jaren hoogbekroonde buff Cochinhaan. Al toont de buff Cochinhaan door zijn groote donsontwikkeling veel gevulder, in werkelijkheid ontloopen de beide dieren elkaar niet veel in beenhoogte. Men

EEN TOOM BARNEVELDERS VAN OMSTREEKS 1917.

Deze toom Barnevelders, destijds aanwezig op het Proeffokstation der V. P. N. te Amersfoort, toont ons de kwaliteit der beste dieren uit die jaren. Alleen de hen rechts op de foto is wat slank van bouw; overigens zijn de dieren fraai te noemen. Het is het fraaie, levendige type, dat men moet trachten te behouden.

lette ook op de groote gelijkheid in kop en kopversierselen bij deze beide hanen.

De heenbevedering heeft bij de Langshans weinig te betekenen. De Duitschers hebben dan ook zonder veel moeite fraaie kaalbeenige Langshans weten te fokken, van welk type eveneens een afbeelding in dit boek voorkomt.

De Amerikaansche en Croad Langshans zijn echter voor ons het meest belangrijk, omdat zij het oorspronkelijke Chineesche type vertoonen; het is juist dit type, hetwelk zich zoo sterk vererft bij de nakomelingen, welke Langshansbloed voeren. Hoe langer gla

men de Barnevelders zal doorfokken, hoe sterker zich de Langshan zal doen gevoelen, terwijl de invloed der andere Aziaten geheel zal verdwijnen.

Daarom zijn voor ons in hoofdzaak de Langshan-kenmerken

FIJNGEKLEURDE BARNEVELDER HEN.

Deze hen, welke zeer goed van kleur is en daarbij zeer goed type vertoont, welk laatste door de tijdens de opname sterk achterwaarts gedragen hals niet tot zijn recht komt, behoort tot de fokhennen van het fokstation der vereeniging „De Barnevelder”, waar we meerdere dergelijke fijne exemplaren in de foktoomen aantreffen.

en -eigenschappen van beteekenis. Opvallend is bij dit ras de rijk ontwikkelde, doch vast aanliggende bevedering, welke bijzonder glansrijk is. De staart is van een geheel op zich zelf staand type.

Niet alleen staan de staartstuurveeren sterk gespreid, doch ook de sikkelveeren groeien eenigszins zijwaarts, zooals bij 't Vorkstaarhoen. De afbeelding van den Amerikaanschen Langshan-

BARNEVELDER HEN.

1e pr. Tentoonst. „Ornithophilia”, December 1920.

Eig.: T. P. v. d. Berg te Apeldoorn.

Duidelijk zien we bij deze hen, dat in de laatste twee jaren groote vooruitgang is gemaakt in type. Noch bouw, noch houding kunnen bij deze hen aan het standaard-ideaal tippen. Ook de staartpartij is niet vol en niet breed genoeg.

haan toont ons dit duidelijk. De kopversierselen zijn klein, hetgeen op zich zelf ook een voordeel is.

Wat de eigenschappen der Langshans betreft, zijn voor de Barnevelder-fokkers vooral hunne gehardheid, sterke geneigdheid

JONGE BARNEVELDER HEN.

Deze jonge hen maakte eveneens deel uit van den winnenden toom. Evenals vele jonge Barnevelderhennen is zij slank van bouw, hetgeen voor een niet gering gedeelte is toe te schrijven aan het harde, gladaanliggende gevederte. Haar type is overigens goed en zal het dier ongetwijfeld tot een goede hen ontwikkeld zijn.

tot winterleggen en donkerbruine eierkleur, van veel beteekenis. Geen enkel ras benadert ze in deze drie uitmuntende eigenschappen. Er is geen enkel ras, waarbij de bruine eierkleur zoo

uniform en zoo constant is. Bovendien overtreffen de eieren der Langshans, die van alle andere rassen in kleurdiepte.

JONGE BARNEVELDER HAAN.

1e pr. Tent. Barneveld 1921.

Eig.: G. v. d. Pol te Voorthuizen.

Deze jonge haan wist op bovengenoemde tentoonstelling in een zeer sterke klasse te winnen. Deze vogel, welke tijdens de tentoonstelling, toen de opname gemaakt werd, nog wat jong was en dientengevolge nog niet voldoende uitgegroeid en ten volle bevederd was, belooft in een prachtexemplaar te ontwikkelen. Het hooge type van dit dier zien vele Barnevelderfokkers gaarne.

Het streven is nu om al deze eigenschappen op de kleinere, vluggere Barnevelders over te dragen, zoodat men een voor het

JONGE BARNEVELDER HEN.

Deze hen won eveneens 1sten prijs in toom op de Barnevelder tentoonstelling. Behoudens de wat spitse staartpartij vertoont zij een goed type en mooie, lange, diepe lichaamsbouw.

bedrijf geschikt hoen krijgt, beter dan de Langshan ooit zou kunnen zijn.

FOKMOEILIKHEDEN EN -VRAAGSTUKKEN.

Wanneer we even nagaan, wat de bedoeling der Barnevelder-fokkers is, dan zien we, dat deze trachten twee eigenschappen

van de Aziaten, om nu Langshans, Brahma's en Cochins maar eens in één adem te noemen, in de Barnevelders vast te stellen.

JONGE BARNEVELDER HAAN.

1e pr. Tent. Twentsche Pluimvee Club, 1921, Enschede.

Eig.: G. A. Lutje Spelberg te Enschede.

Zoo langzamerhand komen er op de meeste tentoonstellingen krachtige klassen Barnevelders uit en eischt de keuring der Barnevelder-klassen de grootst mogelijke aandacht van den keurmeester; zelfs op landbouwtentoonstellingen ziet men uitmuntende klassen.

Bovenstaande haan is een uitmuntend gevormd exemplaar met sierlijke houding. De lange hals toont onmiddellijk het echte Barnevelderbloed. De kopversierselen zijn goed gevormd.

Deze twee eigenschappen zijn: het leggen van donkerbruine eieren en het leggen in den winter.

OUDE BARNEVELDER HAAN.
1e pr. Tentoonstelling Barneveld 1921.
Eig.: W. Loman te Nijkerk.

Deze haan onderscheidde zich door een zeer goede kleurteekening. Het type van dit dier is zeer fraai, al kon dit op de foto wel een weinig beter tot zijn recht komen. De kopversierselen zijn nog wat groot. De kamtanden zijn te talrijk in aantal. In dit opzicht is aan de Barnevelders nog wel iets te verbeteren.

De derde eigenschap, die steeds gepaard ging met deze twee

andere, n.l. broedschheid, wenscht men echter weg te fokken. Dit nu is een waarschijnlijk niet onmogelijke, doch wel is waar zeer lastige taak, die eigenlijk nog nergens op eenigzins groote schaal met succes toegepast is, doch volgens mededeeling uit Barneveld met grootendeels succes is toegepast.

Wel is waar hebben sommige fokkers, o.a. bij Rhode Island Reds en bij witte Wyandottes, de broedschheid vrij goed weten

BEKROONDE BARNEVELDER HAAN.

Eig.: A. J. Verstappen te Aarle-Rixtel.

Dit mooie haantje staat helaas niet fraai op de foto, waardoor het mooie diepe type onvoldoende tot zijn recht komt.

weg te fokken, doch of dit duurzaam zal zijn, is een andere zaak. Ook moet nog blijken of de winterleg dezer dieren op den duur even krachtig zal blijven.

Waar het bij tal van wit-eierleggende rassen bewezen is, dat ontbreken van broedschheid en zeer krachtige leg (ook winterleg) te combineeren zijn, blijft dus nog alleen het vraagstuk der bruine eierschaalkleur en broedschheid over. Gezien wat men anderzins bereikt heeft, lijkt het ons waarschijnlijk, dat men ook

en. hier in zal slagen. Men zal dan echter zeer systematisch te werk
ar
te
uit
nd
en

JONGE BARNEVELDER HAAN.

1e pr. Tentoonst. te Barneveld in toom 1—6.
Fokker W. Schimmel te Barneveld. (Eng. Stad).

Deze haan stond aan het hoofd van den eersten prijs toom (1—6) welke door zijn uitmuntende kwaliteit een bijzondere sensatie verwekte en voor een zeer hoogen prijs door de firma W. Koudijs werd aangekocht, welke dezen toom afstond aan de Vereeniging „De Barnevelder”. De afgebeelde haan is een in alle opzichten schitterend dier met goed type en diepen, vollen bouw.

moeten gaan en alle giswerk uit moeten sluiten bij het samen-

stellen der foktoomen. Een goede fok-administratie en een algemeen en voortdurend gebruik van het valnest leveren echter voldoende waarborgen op voor de eischen, welke er aan een

JONGE BARNEVELDER HEN.
2e pr. Tent. Barneveld 1921.
Eig.: W. v. Essen te Voorthuizen.

Een prachtig uitgegroeide jonge hen, welke tijdens deze tentoonstelling in vollen leg was, waardoor haar type prachtig uitkwam, doch anderzijds de kam wat groot was. Houding en type zijn zeer fraai bij deze hen.

dergelijke poging op fokgebied mogen gesteld worden. Allereerst zal men door middel van valnest-contrôle den leg der dieren

re- moeten vaststellen. Wat men ook moge ondernemen, steeds zal
er men met krachtig leggende hoenders moeten experimenteeren.
en

OUDE BARNEVELDER HEN.
1e pr. Tentoonst. Barneveld, 1921.
Eig.: W. Loman te Nijkerk.

Haar type is in alle opzichten uitmuntend. Wat grootte en gewicht betreft, toont deze hen ons de grens, welke men voor oude dieren stellen mag. Lengte en diepte, alsmede de staart-partij zijn uitmuntend.

Dit is de allereerste eisch, welke men aan het ras mag en moet stellen; daarna komen eerst de andere eischen.

Zeer belangrijk is ook natuurlijk bij de Barnevelders de

donkerbruine eierkleur. Geringe of ontbrekende broedschheid re
komt op de derde plaats; indirect komt een geringe of ontbre- op

JONGE BARNEVELDER HEN.
1e pr. Tentoonst. Barneveld .1921.
Fokker W. Schimmel.

Deze hen, uit den door de firma W. Koudijs aangekochten winnenden toom der eerste Barnevelder Tentoonstelling, vertoonde wellicht beter type dan eenige andere hen op die tentoonstelling. Het U-vormige type, dat men gaarne bij de Barnevelders ziet, is hier fraai vertegenwoordigd. Deze vogel paart groote levendigheid aan voldoende grootte.

kende broedschheid of geneigdheid tot broeden de eierproductie

1 reeds ten goede. Alleen is de vraag nog maar, hoe dit staat ten
- opzichte van de winter-eierproductie.

Het valnest en een paar aantekenboekjes, benevens de eier-

JONGE BARNEVELDER HEN.

Dit jonge dier werd vrij algemeen als de beste hen van den 1sten prijs toom beschouwd en enkelen, o.a. de keurmeester, de heer J. Welleman, welke de pose van het dier zagen, noemden deze „de fraaiste en den standaard het meest nabij komende houding.” Men bedenke echter, dat 't dier ten tijde van de opname nog jong was en in type dus nog aanmerkelijk zal verbeteren.

lijsten, geven alle gewenschte inlichtingen van elk dier. Al deze vraagstukken komen ook bij de andere bedrijfsrassen voor; de

koffiebruine kleur der eieren is echter een speciaal Barnevelder vraagstuk, dat bij lange na nog niet opgelost is. Daarom behandel den wij het hier vrij uitvoerig. Het spreekt vanzelf, dat de Vereeniging „de Barnevelder” bovengenoemde methodes tot verbetering van het ras toepast.

DE KOFFIEBRUINE KLEUR DER BARNEVELDER EIEREN EN HOE DIE CONSTANT TE MAKEN.

Wanneer men de prachtige collecties Barnevelder eieren op de tentoonstellingen ziet in al hun diepte en warmte van kleur als het ware alle van één tint, dan zou men geneigd zijn te gelooven, dat het vraagstuk der eierkleur opgelost is. In de praktijk is dit nog bij lange na het geval niet. Er komen onder de Barnevelder-eieren nog steeds een zeker percentage lichtere ja zelfs veel lichtere voor; verbetering is daarin nog niet veel opgetreden. Het is van het hoogste belang, dat de kleur der eierschalen bij de Barnevelder zoo gelijkmatig en zoo diep mogelijk wordt.

In Barneveld heeft men door het steeds gebruiken van de grootste en donkerste eieren voor broedeieren, wel goede resultaten in dien zin verkregen, dat een belangrijk percentage der hennen een groot, warm koffiebruin ei legt, doch men heeft deze kleur niet constant kunnen maken, omdat de factor „bruin kleur” der eierschaal een overheerschende factor is. Volkomen overheerschend is deze factor niet, daar bij kruising van wit eierleggende- met bruin-eierleggende hoenders een tusschenkleur, een lichtere bruine kleur optreedt, welke in de eerste kruising vrijwel uniform bij de kruislingen (F 1) optreedt. Worden de kruislingen weer onderling gepaard, dan krijgt men groote variatie in de eierschaalkleur bij de jongen. Deze zullen in de kleur der eierschaal varieeren van diep koffiebruin tot zacht roomgeel. Hoewel niet volkomen overheerschend, gedraagt de factor „schaalkleur” zich toch als een overheerschend factor en mendelt evenals deze. Hennen, welke donkerbruine eieren leggen, geven dus niet steeds vrouwelijke nakomelingen die hetzelfde zullen doen of mannelijke nakomelingen, welke deze eigenschap op hunne nakomelingen zullen overbrengen.

Men kan door een proefparing vaststellen of dieren, welke donkerbruine eieren leggen, die eigenschap constant zullen ver

er erven. Men pare ze tot dat doel met een wit-eierlegend ras, an b.v. zwarte Minorca's of Braekels. Wanneer zoo'n dier constant d in de vererving is, dan zal het kuikens leveren, welke slechts te bruine eieren zullen leggen, ondanks den invloed in de kruising

JONGE BARNEVELDER HEN.

1e pr. Tentoonst. Barneveld 1921.

Eig.: G. Hooyer te Voorthuizen.

Deze jonge hen won in een klasse van meer dan 40 jonge hennen den eersten prijs en vond o. i. alleen gelijkwaardige mededingsters in de beste hennen van den eersten prijs toom. Het type van deze hen werd algemeen bewonderd, doch het was vooral de fraaie kleur, welke den doorslag gaf. Zooals de afbeelding duidelijk doet zien is een goede Barnevelder krachtig ontwikkeld, zonder direct zwaar of plomp te zijn.

van het wit-eierlegend ras. Dit is in overeenstemming met de wetten van Mendel. Is het dier echter niet zuiver voor de factor „bruine schaalkleur”, dan zal bij zijne of hare nakomelingen door

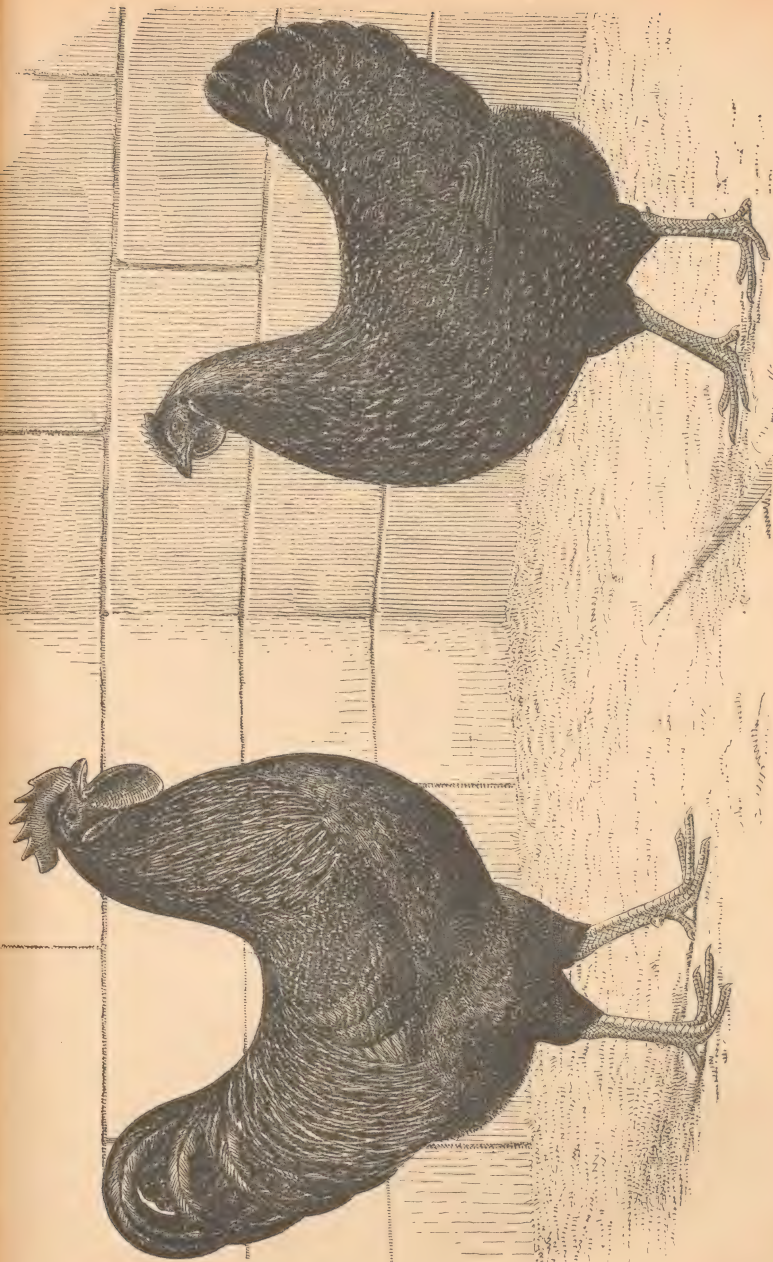

JONGE BARNEVELDER HEN.

Deze hen, welke zich in den winnenden toom der eerste Barnevelder Tentoonstelling bevond, was de donkerste in kleurtype.

Haar type werd algemeen bewonderd en komt het standaard-ideaal dan ook zeer nabij. De rug- en staartpartij zijn uitmuntend, terwijl de lange, opgericht gedragen hals ook aanwezig is. Weinig hennen met beter type zijn er tot nog toe te zien geweest. Het is een prachtexemplaar, vooral wanneer men bedenkt, dat het dier nog jong is.

e
r
r

EEN PAAR IDEALE BARNEVELDERS.

den invloed van het ingekruiste wit-cierlegend ras, wel degelijk kleurverbastering in de tint der eierschalen waar te nemen

BARNEVELDER HAAN

van achteren afgebeeld ten einde de gespreide staartdracht, welke een typisch kenmerk van dit ras is, goed te doen uitkomen.

zijn. Bij vroegbroed dieren kan men, voordat ze 14 maanden oud zijn, het bewijs hunner zuiverheid ten opzichte hunner eierkleur reeds vaststellen. Zoodra de hennen aan den leg gaan en de hanen teelbaar zijn, worden ze gepaard met overjarige dieren van een wit-eierlegend ras. Heeft men zeer vroeg of tamelijk vroeg gebroed, dan kan men dus nog laatbroed kuikens van deze dieren teelen. Deze laatbroed kuikens zullen omstreeks begin Maart, indien op vroegleggen gevoerd, aan den leg gaan, vooral wanneer het kruislingen zijn van Barnevelders met een vroeglegend ras, zooals witte Leghorns, Ancona's of Braekels. Men kan dan aan de eierkleur der nakomelingen vaststellen of de oorspronkelijk tot de kruising gebruikte Barnevelders zuiver waren voor de factor „bruine eierschaal”. Vanaf half Maart zijn de broedeieren dus te gebruiken; de dieren zijn dan zelf hun tweeden leg ingegaan, zoodat weinig of geen tijd is verloren gegaan om zich de zekerheid omtrent hun zuiverheid te verschaffen. Heeft men zich deze zekerheid verschaft, dan is men verlost van het herhaaldelijk optreden van dieren, welke veel te licht getinte eieren leggen. Is de eiertint nog iets te licht, dan is dat verder een kwestie van selectie. Men lette er echter wel op — dat kan gemakkelijk bij gebruik maken van valnesten — dat de donkere eierschaalkleur niet haar oorzaak vindt in het leggen met grootere tusschenruimte, zooals vaak het geval is. Slechts dan heeft een donkere eierkleur waarde voor den fokker, wanneer die gepaard gaat aan hooge eierproductie.

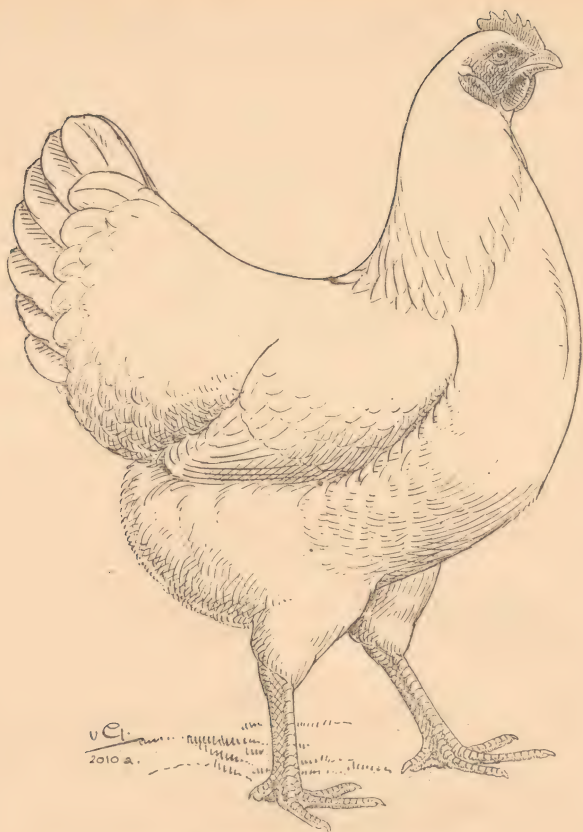
KLEUR EN TEEKENING BIJ BARNEVELDERS.

Alvorens over te gaan tot de weergave van den vastgestelden Barnevelder-standaard willen we toch nog even over kleur en teekening iets zeggen. Na de standaard-beschrijving bespreken we den standaard nog uitvoerig, waardoor deze duidelijker wordt.

Men heeft heel wat tijd nodig gehad om tot een algemeen geldend inzicht te komen ten opzichte van de kleur der Barnevelders, meer speciaal ten opzichte van die der hennen.

De N. P. K. B. heeft zelfs destijds in den Haag op een der Gemeensch. Tentoonstellingen meerdere kleurtypen van dit ras laten zien.

Er was een groep, welke een soort patrijskleur aanhing; hun aantal was echter niet groot; dan waren er die zeer donkere

JONGE BARNEVELDER HEN.

(Hooggesteld type.)

Zij, die gaarne aan de Barnevelders een geheel op zich zelf staand rastype willen geven, zien vooral bij de hennen gaarne een zeer hooge en gespreide staartdracht, zooals we die bij de Langshans aantreffen. Ook de beenstelling zien dergelijke fokkers gaarne hoog. Het valt niet te ontkennen, dat hennen van dit type, waarvan wij hierboven een schets geven, werkelijk een geheel op zich zelf staand type vertoonen. Zij paren in hun type groote levendigheid aan een voldoende grootte.

JONGE BARNEVELDER HAAN.
(Hooggesteld type.)

Er bestaat onder de Barnevelder fokkers een neiging tot het fokken van een hooger gesteld type, zooals dat waarneembaar is bij de kaalbeenige Deutsche Langshans, welke eveneens in dit werkje afgebeeld staan. Bovenstaande schets geeft dit hooger gestelde type weer.

dieren prefereerden. Hun ideaal kleurtype kwam vrijwel overeen met wat men thans „goudnerven” noemt te Barneveld. Een veel groote groep was voorstander van een gezoomde

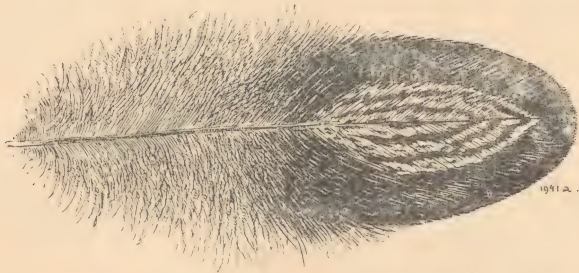

HET IDEALE BARNEVELDER TYPE.

Deze haan vertoont o. i. het ideale Barnevelder hane-type, zooals de standaard dat vraagt, doch zooals men het maar zelden vertegenwoordigd vindt. Vooral de bevedering van den sierstaart is maar zelden goed. De beenstelling is tamelijk hoog en de neklengte laat ook niet te wenschen over. De houding is schitterend; het kammetje is wel fraai klein, doch had nog wat lager op den kop kunnen staan. Deze haan is fraai diep van bouw en toch niet plomp of overmatig zwaar.

teekening bij de hennen; de hanen mochten echter niet gezoomd zijn in de borst, doch moesten daarin geheel zwart zijn.

Hoe echter precies deze zooming er uit moest zien, daarover liep de meening weer zoo uiteen, dat men kon zeggen, dit varieerde van licht gezoomde tot zeer zwaar gezoomde. Ook zelfs over de grondkleur bestond verschil van inzicht. Gaandeweg kreeg men gelegenheid de verschillende kleurtypen eens met elkaar te vergelijken en verdween al spoedig de verscheidenheid

STANDAARD VEERTEEKENING VOOR DE RUG-, VLEUGEL-
EN ZADELKUSSENVEEREN BIJ BARNEVELDERHENNEN.

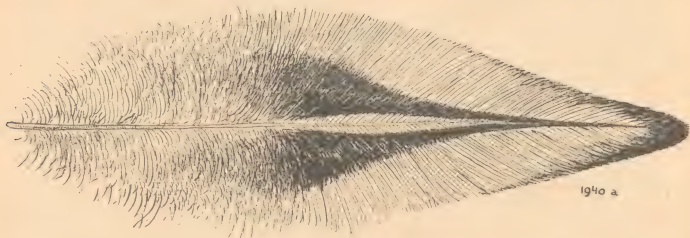
Men spreekt bij de beschrijving der Barnevelderhennen van „zware zooming met patrijskleurige teekening in het midden.” Velen is dit echter niet duidelijk; niet iedereen verstaat er het zelfde onder. Bovenstaande veer geeft het gewenschte kleurtipe weer. De veer is van een breede, diepzwarte rand voorzien, terwijl het midden van fijne pepering voorzien is op bruine grondkleur. De pepering vereenigt zich tot smalle bandjes, welke evenwijdig loopen aan de vederomzooming. Men ziet de grondkleur gaarne helder bruingeel, als bij de Indische Vechthennen.

Waar bij de natuurlijke ligging der veeren in hoofdzaak de onderste helft zichtbaar wordt en de vederpunten van daarboven liggende veeren meestendeels nog een gedeelte van het midden der veer bedekken, ziet een hen bevederd als boven er donkerder uit dan de beschouwing van een enkele veer zou doen vermoeden.

De veeren van de borst zijn iets lichter in het midden dan die van vleugels, rug- en zadelkussen. (Zie naschrift.)

van denkbelden ten opzichte van kleur en teekening, een verscheidenheid van inzicht en opvatting, die louter daaraan te danken was, dat men nimmer van te voren de hoofden eens bij elkaar gestoken had om eens grondig van gedachte te wisselen.

Een ieder ging in de fokkerij zijn eigen weg en wat de kleur betrof, had ook zoowat elke fokker een standaard op zijn eigen hand. Zoo spoedig men een vereeniging kreeg te Barneveld, begon men over allerlei dingen van gedachte te wisselen. Een der eerste dingen was het vaststellen van een standaard. Hoewel deze standaard waarschijnlijk nog wel iets verbeterd zou kunnen worden, is het toch in zijn geheel een goede leidraad gebleken, om het ras naar te beoordeelen. De goede uitwerking bleef dan ook niet uit en het kleuren-allegaatje had spoedig, voor zoo-verre het niet meer met de standaardbeschrijving in overeen-

STANDAARDVEERTEEKENING DER SIERVEEREN VAN HALS- EN ZADELBEHANG EN SCHOUDERVEEREN BIJ BARNEVELDER HANEN.

Wat de veerteekening der sierveeren der hanen betreft, staan de Barnevelders geheel op zich zelf. Het rood is van de donkerste schakeering, welke men maar kan vinden. Deze donkere tint wordt veroorzaakt door de zwarte kleur der sierharen, waaruit de rand der sierveeren is samengesteld. Bovenstaande afbeelding toont duidelijk de zwarte vederpomp. De middenstreepteekening is zwaar, doch onderscheidt zich weer van die van patrijkskleurige hanen, doordien er een lichter gekleurde kern aanwezig is, welke als een spoelvormige streep langs beide zijden van de veerschacht loopt. Beter dan woorden dit kunnen duidelijk maken, geeft bovenstaande schets zulks weer.

stemming te brengen was, afgedaan. Samengesteld als deze standaard is, geheel aan de hand van de praktijk en met medewerking van goede kenners en fokkers van het ras, mocht men een bruikbaren standaard verwachten. Zulks is het dan ook gebleken te zijn. Men kan gerust zeggen, dat de Barnevelderstandaard veel tot de bevordering der Barneveldteelt heeft bijgedragen. We geven den Barnevelder-standaard, zooals die op

21 Januari 1921 door de Pluimveefokkersvereniging „De Barvelder” is samengesteld, hierbij weer.

Deze luidt aldus:

STANDAARD DER BARNEVELDERS.

Het karakteristieke van den Barnevelder is het hoog opgericht dragen van den (slechts weinig gebogen) hals en staart, beide van tamelijke lengte, het hoog aangezette zadel en de naar verhouding vrij groote diepte van den romp, waardoor het lichaam eenigszins gedrongen lijkt en in het bijzonder de rug den indruk geeft vrij kort te zijn.

Bouw Haan.

Kop: middelmatig hoog, tamelijk breed.

Bek: kort, goed gebogen; geel met donkere punt.

Oogen: vrij groot, rond; donker oranje.

Kam: enkel, tamelijk klein, recht gedragen, goed getand. Hiel mag den hals niet te veel volgen en moet vrij zijn van zijspranten.

Lellen: goed afgerond, kort.

Oorlellen: langwerpig, rood.

Wangen: rood, onbevederd of hoogstens een klein bewijs van bevedering.

Hals: tamelijk lang, weinig gebogen, opgericht gedragen.

Borst: diep en breed, weinig gewelfd.

Romp: diep.

Rug: tamelijk kort, breed, voorzien van sterk ontwikkeld, hoog oplopend zadel.

Buik: flink ontwikkeld, naar achteren afhellend, goed bezet met dons.

Vleugels: vrij kort, hoog aangezet gedragen.

Staart: hoog gedragen, middelmatig lang.

Pooten: dij en loopbeen middelmatig lang. Loopbeen en teenen onbevederd en geel.

Bouw Hen.

Als bij den Haan met aan het geslacht eigen verschillen.

Kleur Haan.

Hals: zwart. Uiteinde neksierveeren in rood eindigend met zwarte punt.

Borst: zwart.

Rug: roodbruine veeren met zeer breede zwarte omzooming.

Buik en dijen: zwart met zwart dons.

Vleugels: vleugeldekveeren roodbruin met breede zwarte omzooming; slagpendekveeren zwart; kleine slagpennen binnen-

ZWARTE BARNEVELDER HEN.

2e pr. „Ornithophilia”, Dec. '20.

Eig.: C. J. J. Blussé te Drimmelen (N.B.)

Een goed gevormde, diepzwarte, groenglanzende hen, welke zeer goed type had, doch tengevolge van het ongewone van het staan voor de lens den breedgespreiden staart liet „vallen.”

ZWARTE BARNEVELDER HEN.

Destijds eigendom v/h. V. P. N. Proeffokstation te Amersfoort.

Deze hen kwam als eendagskuiken op het Proeffokstation en behoorde tot een groepje, dat uit een 800tal uitgezocht werd om de kuikenkleur en aan de verwachting voldeden door meerendeels tot zwarte Barnevelders op te groeien.

Het is aan te nemen, dat er zwarte Barnevelders zijn geweest, zoolang er Barnevelders van het donkere kleurtype bestaan hebben.

vaan zwart, buitenvaan donkerbruin, waardoor in opgevouwen toestand een roodbruine band gevormd wordt. Groote slagpennen binnenvaan zwart, buitenvaan roodbruin, zwart omzoomd.

Zadel: zwart, uiteinde in rood eindigend, met zwarte punt.

Staart: stuurpennen, sikkelveeren en hangers zwart.

Gevederte: tamelijk gesloten.

Sierveeren: alle sierveeren met groenen weerschijn.

Kleur Hen.

Hals: zwart of hoogstens aan bovenste gedeelte iets bruin.

Borst: borstveeren bruin gespikkeld (donker patrijskleur) met breeden zwarten zoom.

Rug: bruin gespikkeld met breeden zwarten rand.

Buik en dijen: zwart met zwarte dons of hoogstens vaalzwart.

Vleugels: vleugeldekeveeren als borst en rug; slagpendekeveeren zwart; kleine slagpennen binnenvaan zwart, buitenvaan bruin gestippeld met zwarten zoom; groote slagpennen binnenvaan zwart, buitenvaan bruin gestippeld.

Zadel: bruin gestippeld met breeden zwarten zoom.

Staart: stuurpennen zwart of hoogstens de bovenste iets bruin gestippeld.

Pooten: onbevederd, geel. Een zwarte tint blijft voorloopig toegestaan.

Barneveld, 21 Januari 1921.

Pluimveefokkersvereniging „De Barnevelder”:

H. KOUDIJS, Secretaris.

BESCHOUWINGEN OVER DEN BARNEVELDER STANDAARD EN HET BARNEVELDER TYPE.

De Barnevelders toonen door hun hooge, gespreide staartdracht aanmerkelijk korter dan ze in werkelijkheid zijn. Hoenders van het middelzware type varieeren in werkelijke lichaamslengte maar uiterst weinig. Of ze lang of kort toonen, hangt af van de staartdracht, lichaamshouding en de wijze waarop de hals gedragen wordt. Zoo zal de Barnevelder, welke, wanneer we met exemplaren van het lichtere soort te doen hebben, aanmerkelijk korter van bouw toonen dan de precies even lange

BARNEVELDERS, HAAN EN HEN UIT TOOM 1-6, EERSTE PRIJSWINNERS
OP DE TENTOONSTELLING TE BARNEVELD.

Afgestaan aan de Pluimveefokkersvereniging „De Barnevelder”, door de firma W. KOUDIJS. Pluimveevoederhandel „De Barneveldsche Kip”.

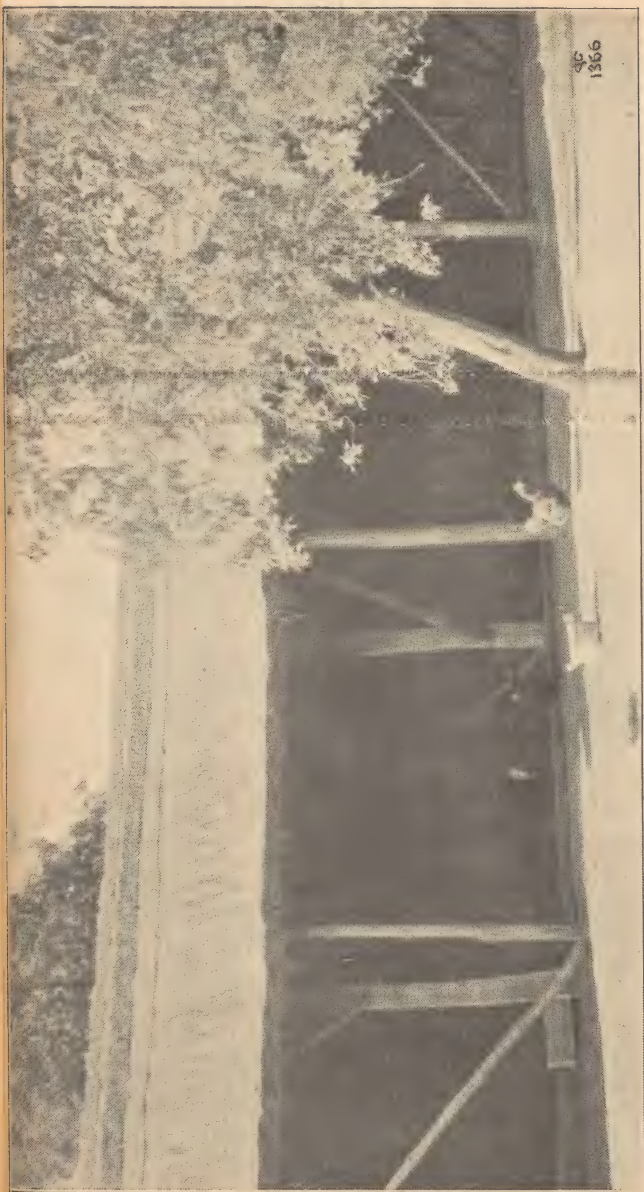
ZWARTE BARNEVELDER HAAN.

Destijds eigendom van het V. P. N. Proeffokstation te Amersfoort.

Een mooie, krachtig gebouwde haan met diepzwarte kleur.

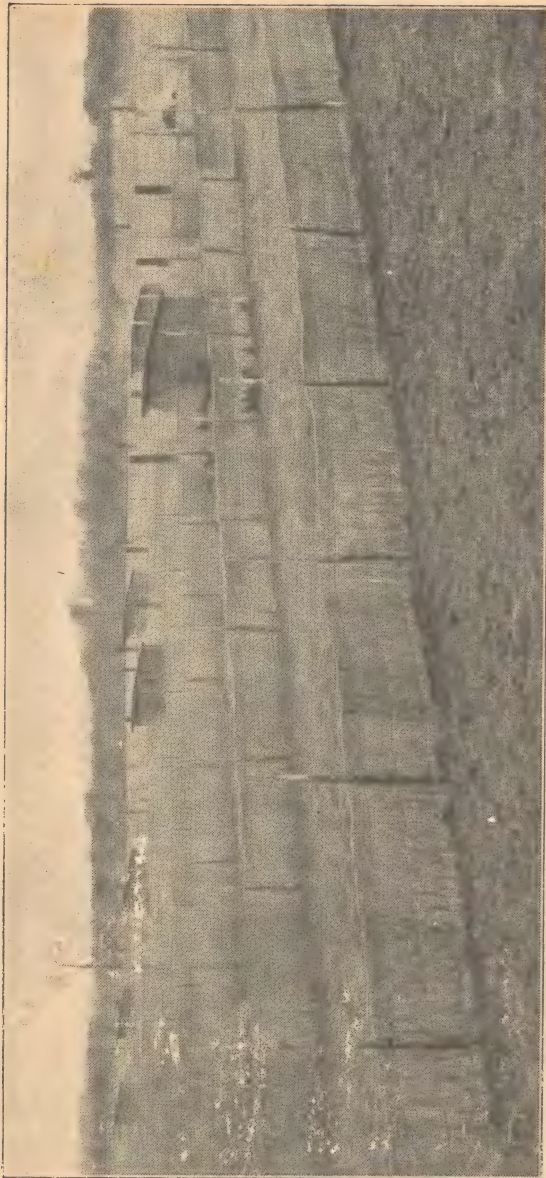
Rhode Island Red hen, dank zij de voorwaarts gedragen hals, lange, rechte rug en achterwaarts gedragen staart van de laatste.

Men hecht bij de beoordeeling van een kip ten opzichte van den bouw veel te veel waarde aan den uiterlijken schijn. Wat de veeren het dier doen uitzien, noemt men maar al te vaak den bouw. De eerste nut-standaards legden maar al te veel gewicht op deze kwestie; men stelde zelfs een legtype vast bij de meeste rassen. De praktijk bewees echter, dat het uiterlijk model niet de minste zekerheid gaf bij de beoordeeling van de nutwaarde. Spoedig kwam men tot de ervaring, dat een breede, diepe bouw, welke een uitmuntende ontwikkeling der legdeelen mogelijk maakte, van grooten invloed was en niet het z.g. model. Door het leggen van de hand dwars over de buik van de hen met de wijsvingers tegen het einde van het borstbeen gedrukt, kon men gemakkelijk de „capaciteit” der hen bepalen, naar gelang van het aantal vingers, hetwelk men tusschen borstbeen en legbeentjes kon leggen. Deze wetenschap leidde de eischen, welke men aan leghoenders ging stellen, in andere meer verstandige banen. Al toont dus de Barnevelder kort, het is slechts schijn. Wat wel waarde heeft voor de nutfokkerij, dat is de wel ontwikkelde spreidstaart. Het is toch gebleken, dat krachtige legsters van de middelzware rassen wel ontwikkelde spreidstaarten vertoonen, terwijl gesloten puntstaartjes of korte staartjes op het tegendeel van een krachtigen leg plegen te wijzen. Men overdrijve de beteekenis der kenmerken echter weer niet. Het aanwezig zijn heeft geen invloed op den leg; het wordt meestal veroorzaakt door de zelfde eigenschappen als die, welke het leggen bevorderen of door het leggen zelf. Zoo is de spreidstaart zeer vaak een gevolg van het krachtig leggen. Het „afpersen” der eieren doet het zadel rijzen en de staart open staan, doch vooral ook hooger staan. Door teeltkeuze kan men zadelkussens en hooge spreidstaarten kweken, zelfs bij hennen, welke als legsters beneden het middelmatige blijven. De Amerikaansche witte Wyandottes der jaren 1910—1912 hebben zulks aangetoond. Men vatte dergelijke gezegden nimmer letterlijk op; zooals we aangetoond hebben, moet men er vooral het „hoe en waarom” van kennen. Dit geldt ook voor het Barnevelder type; we meenden het daarom met enkele woorden te moeten verduidelijken.

GROOT OVERDEKT VERBLIJF MET SCHARRELRUIMTE OP HET FOKSTATION DER VEREENIGING
"DE BARNEVELDER".

Een zeer practische en weinig kostbare scharrelruimte, slechts open aan de Zuid-Oostzijde, zoodat de dieren er steeds beschut zijn tegen weer en wind.

OVERZICHT VAN HET TERREIN VAN DEN LEGWEDSTRIJD VOOR BARNEVELDERS OP HET FOKSTATION VAN DE VEREENIGING „DE BARNEVELDER”.

De Vereeniging „De Barnevelder” heeft niets onbeproefd gelaten om de belangstelling van de Barnevelders op te wekken. Niet alleen stichtte men een fokstation, doch zoo spoedig de omstandigheden het toelieten organiseerde men een legwedstrijd wisselend voor Barnevelders, waarop reeds den eersten maal een flink aantal toomen werd ingeschreven. W’i waren in de gelegenheid deze toomen te bezichtigen en waren ten zeerste getroffen door de groote uniformiteit, welke we daar aantroffen. Iedere toom is afzonderlijk gehuisvest en heeft een zeer uitgestrekte ren ter beschikking.

KLEUR EN KLEUR-TYPE.

Men moet eenigszins met de kleurenfok bekend zijn, om vast te kunnen stellen tot welk kleurtype de Barnevelders eigenlijk behooren. Meestal hoort men ze vergelijken met de goud Wyandottes; dit is misschien vroeger mogelijk geweest, doch thans is de kleurteekening aanmerkelijk anders en zou wetenschappelijk „gezoomd patrijskleurig” moeten heeten. Zooals men kan zien, hebben de Barnevelder hanen nimmer een gezoomde borst, doch zijn zwart in borst, buik en dijen. Het zijn dus dieren van het

FOKTOOMHOK OP HET FOKSTATION DER VEREENIGING
DE BARNEVELDER”.

Dit soort hokken wordt op het fokstation gebouwd tot huisvesting der fokdieren en a.s. fokdieren. De hokken zijn volgens moderne eischen ingericht en voldoen uitmuntend.

Naast de deur staat de heer W. Middelman, de beheerder van het fokstation en van den legwedstrijd der vereeniging „De Barnevelder”. Naast hem zien we den heer W. Schimmel, een der meest succesvolle Barnevelder-fokkers.

zwartborstig roode of patrijskleurige kleurtype. De eenige variëteit onzer tamme hoenders, waarmede zij in één groep hooren, zijn de Ind. Vechthoenders. De hanen van dit ras hebben dezelfde kleurteekening als de Barnevelders, terwijl de

hennen vrijwel dezelfde vederteekening vertoonen. Door jarenlange selectie heeft men op iedere veer twee diepglanzende zoomen weten te fokken, terwijl de Barnevelder hennen één zoom bezitten, welke echter breeder is dan bij de Indische Vechthennen. De tweede zoom is echter bij de Barnevelders vervangen door een soort teekening van zoompjes of streepjes,

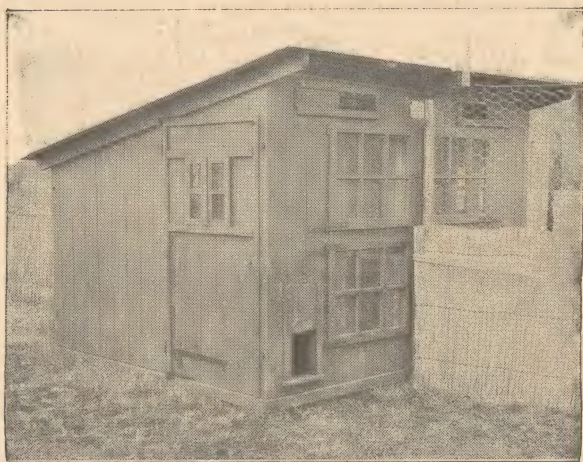
BARNEVELDERS OP HOENDERPARK „DE BURG WAL”.

De heer J. Wolfswinkel, eigenaar van bovengenoemd hoenderpark, dat te Woudenberg (U.) gevestigd is, was een der eerste in den lande, zoo niet de eerste, die op eenigszins groote schaal, Barnevelders, door middel van valnesten, op den legging controleeren. Dat dit niet zonder succes gebleven is, hebben de resultaten, welke genoemde fokker op de legwedstrijden gehad heeft, bewezen. Ten einde het gebruikte valnest-type te toonen is een stellage der nesten ten behoeve van de opname even buiten geplaatst. Een 190-tal dieren zijn hier ondergebracht in het 8 meter lange en 6 meter breede hok. Wij hebben destijds ons persoonlijk kunnen overtuigen van de practische inrichting van dit leghuis.

ontstaan door samentrekking der zwarte pepering op de patrijsbruine grondkleur.

De gelijkenis tusschen de Barnevelders en Ind. Vechthoenders is dan ook zoo opvallend, dat de Engelschen, welke er mee kennis

maakten op de Wereld-Pluimvee-Tentoonstelling, allen meenden, dat er verwantschap bestond. De naspeuringen wijzen evenwel uit, dat zulks niet het geval is; de gelijkenis is eene toevallige. Het harde gladde gevederte der Barnevelders ontleenden zij aan de Langshans en niet aan Ind. Vechthoenders. Wanneer men het zeer grove beendergestel der Ind. Vechthoenders vergelijkt met de veel fijnere botten der Barnevelders, dan ziet men spoer-

DUBBEL NACHTHOK MET SCHARRELRUIMTE IN GEBRUIK BIJ DEN BARNEVELDER LEGWEDSTRIJD.

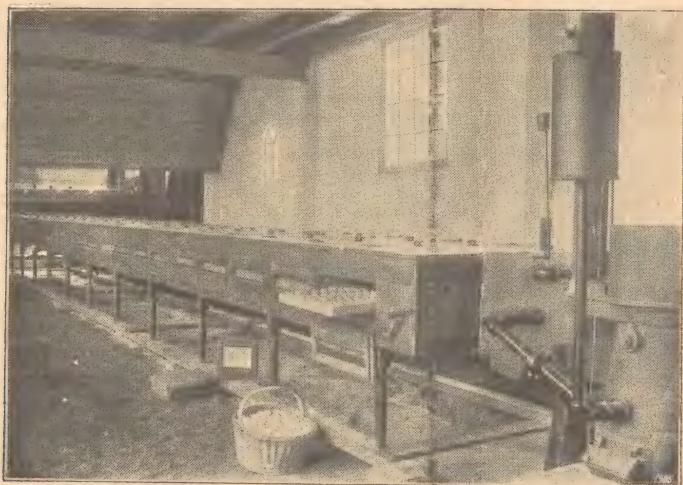
Deze foto toont ons het type van dubbele hokken, zooals dat op den Barnevelder Legwedstrijd in gebruik is. De inrichting er van is zeer practisch, gezien het aantal daarin te huisvesten hennen.

dig, dat er geen Ind. Vechthoenbloed in de Barnevelders vloeit.

Ten einde de vederteekening der Barnevelders duidelijker te maken, hebben we hierbij een paar schetsen van de twee voornaamste veeren gevoegd. Aan de hand daarvan en van de beschrijving in de onderschriften, zal het thans een ieder duidelijk zijn, wat men onder de gewenschte teekening verstaat.

Waar men tegenwoordig de zwarte hals der hennen zeer sterk

vraagt, zal dit het donkere kleurtype, zoowel bij de hanen als bij de hennen bestendigen. Ongetwijfeld zal men ook het thans gekozen kleurtype als het meest constante bevinden. Zij, die meenen, dat de kleur vrijwel niet constant zal zijn te fokken, hebben te vroeg gesproken. De kleur der Ind. Vechtthoenders levert er het bewijs voor. Een fraaie kleur, welke constant door-

REUZEN BROEDMACHINE IN EEN BARNEVELDSCH
BROEDERIJ.

Bovenstaande afbeelding geeft ons een kijkje in de machinale broedinrichting van Schimmel's Broederij, een groot bedrijf, dat jaarlijks vele duizenden Barnevelder kuikens aflevert. Om te voldoen aan de immer toenemende vraag werd deze groote inrichting opgezet en geheel in bedrijf genomen.

fokt, is alles wat de Barnevelders noodig hebben om zich ook bij de rasfokkers een blijvende populariteit te verzekeren.

GOUDNERF BARNEVELDERS.

Aanvankelijk meende men de Goudnerf Barnevelders als een variëteit te moeten erkennen, ook al door het feit, dat ze in de

omgeving van Barneveld zooveel voorkwamen en men meende, dat het een karakteristieke Barnevelder-teekening was.

Toen men de zaak echter nadere aandacht schonk, kwam men al spoedig tot de ontdekking, dat deze teekening alleen onder de jonge hennen voorkwam. Bij den rui verdween deze en waren

WAAR BARNEVELDER KUIKENS BIJ DUIZENDEN
GEBOREN WORDEN.

*Bovenstaande afbeelding geeft ons een kijkje op het broed-
locaal van Hoenderpark "De Burgwal" te Woudenberg, U.,
eigenaar de heer Wolfswinkel, een fokker van Barnevelders,
die er met veel succes op onze legwedstrijden mee is uitge-
komen.*

de dieren dan donker gezoomd. Gezien deze omstandigheid bestond er weinig animo meer voor deze kleur; als variëteit hebben ze dan ook eigenlijk al afgedaan, hoewel de kleur destijds erkend is bij de samenstelling van den standaard.

ZWARTE BARNEVELDERS.

Uit den aard der zaak is de zwarte Barnevelder, hoewel niet officieel erkend door de Barnevelder Vereeniging, een vraagstuk, waarmede men steeds rekening zal hebben te houden. Op de tentoonstellingen heeft men er wel eens klassen voor open

BARNEVELDER-TEEKENING IN ZILVER BIJ AMERIK.
ZILVER WYANDOTTES VAN 1882.

Hier ziet men dezelfde kleurteekening in zilver als de Barnevelders thans in goud vertoonen. Deze donkere zilver Wyandottes zijn in Amerika een tijd lang in de mode geweest.

Met dieren van dit kleurtype zou men de scheikuikenfokkerij bij Barnevelders moeten toepassen op de wijze, zooals we die in het betreffende hoofdstuk beschrijven. Op de tentoonstelling van „De Exposant” te Arnhem in 1921 waren eenige zilvergeteekende Barnevelders ingezonden, welke door de firma W. Koudijs te Barneveld aangekocht zijn, doch niet voor de fokkerij gebruikt zijn, omdat men geen zekerheid omtrent de afstamming daarvan had.

gesteld en kwamen er al heel gauw liefhebbers, die daarin hunne dieren, welke op den naam zwart aanspraak mochten maken, inzonden.

Hoewel we door omstandigheden al heel spoedig met zwarte Barnevelders te maken kregen, hebben wij steeds gevoeld, dat de Barnevelderfokkers deze kleurslag niet licht veel aandacht zouden schenken en zich meer moeite zouden geven om een „geteekende” Barnevelder te fokken. Het is dan ook vrijwel geheel zoo gegaan. Men heeft zelfs de kleurslag niet willen erkennen, niettegenstaande de zwarte Barnevelders regelmatig uit de donkergezoomden vallen, dus zuivere Barnevelders zijn, doch door hun kleur niet aan de standaardischen voldoen.

Dat een zwarte Barnevelder met prachtige kevergroene glans over het geheele gevederte, een fraai dier zou zijn, valt niet te ontkennen, doch om te dien opzichte werkelijk iets te bereiken, dat werkelijk zeer fraai is, zou men in de beenkleur iets door de vingers moeten zien. De zaak is zoo gesteld. Een zwart hoen met gele beenen of bijna geheel gele beenen, is geen bedrijfshoen, doch een echt sporthoen, dat slechts door scherpe teeltkeuze in stand te houden is.

Men bedenke, dat de invloed der Langshans, wat de beenkleur betreft, niet krachtig meer is, doch dat bij het voortdurend aan elkaar paren van zwarte dieren de zwarte beenkleur der Langshans wel eens kon terug keeren. De Langshans hadden echter, behalve hunne zwarte beenkleur, ook wit vel en dat is toch al allermint te combineeren met gele beenen, nog daargelaten het feit, dat men van een geelvellig ras toch moeilijk een witvellige variëteit kan hebben.

Wanneer men bij de standaardbeschrijving der zwarten zou plaatsen: beenen geel met zoo min mogelijk zwart er in, dan zou de fokkerij in verkeerde banen worden geleid. Men zou daarom den knoop door moeten hakken en de eischen ten opzichte van de beenkleur zoo moeten maken, dat iedere ongewenschte fokrichting uitgesloten wordt. Wanneer men in den standaard zette, dat de beenkleur „zwart met gele voetzolen” moet zijn, dan nam men in ieder geval iets aan, dat in volkomen overeenstemming met de zwarte vederkleur is en in de praktijk goed te combineeren is, zonder dat een zoodanig scherpe teeltkeuze behoeft te worden toegepast, dat deze niet meer in het kader der bedrijfspluimveeteelt past.

Wil men van het denkbeeld uitgaan, dat de Barnevelder een bedrijfshoen is, dan moet men de consequenties daarvan ook ten volle aanvaarden. Iemand, die zwarte kippen met gele

beenen wil fokken, neme zwarte Plymouth Rocks, zwarte Wyandottes of zwarte Leghorns. De fokkers hebben daarin al heel wat bereikt, al zullen ze natuurlijk nooit het vraagstuk, om gele beenen aan diep zwart dons te binden, overwinnen; het spelletje van geven en nemen zal te dien opzichte in de fokkerij wel steeds blijven voortbestaan.

Men eische echter bij de Barnevelder een beenkleur, die geen moeilijkheden in den fok oplevert. Men behoeft de geelvelligheid van het ras volstrekt niet los te laten, wanneer men bepaalt, dat de voetzoolen geel moeten zijn. Hierdoor blijft de gele beenkleur der Barnevelders in wezen bestaan, doch dekken slechts zwartachtige schubben de gele kleur, zooals de zwarte veeren het geelvellige lichaam betrekken.

Men heeft zich in de laatste jaren het hoofd al eens een paar maal warm gemaakt over de gewenschte beenkleur bij zwarte Barnevelders, o. i. moet men bij dit ras alleen datgene in aanmerking doen komen, dat bij een bedrijfshoen past.

Wij kunnen ons echter levendig voorstellen, dat de Barnevelder pluimveefokkers voorloopig de zwarte Barnevelders niet als kleurslag wilden erkennen en het pleit voor hun inzicht, want door het te vroeg erkennen der zwarte kleurslag opent men den weg tot allerlei kruisingen, om met mooie zwarte Barnevelders op de tentoonstellingen uit te komen. Het resultaat zou natuurlijk geweest zijn, dat men met allerlei dieren zou zijn uitgekomen in de zwart Barnevelderklasse. Hierdoor zou de Barnevelder-fok geschaad zijn. Zooals de zaken nu staan, komen er wel zwarte Barnevelders op de tentoonstellingen en worden daar als zoodanig wel bekroond ook, doch dat geschiedt buiten de verantwoording der Barnevelder vereenigingen.

Deze vereenigingen kunnen thans de kat eens uit den boom kijken en de ontwikkeling der zwarte Barnevelders afwachten; een bindend besluit kan men dan altijd later nog nemen. Hoe lang er al zwarte Barnevelders zijn, is moeilijk met zekerheid te zeggen, doch vermoedelijk al zoolang als het gezoomde type bij de Barnevelders bestaat.

Onze eigen ervaring met de zwarte Barnevelders dateert uit het jaar 1919, toen we als directeur de leiding van het Proeffokstation voor Pluimveeteelt te Birkhoven bij Amersfoort op ons hadden genomen. In verband met de steunverleening uit die dagen werden links en rechts goedkoope kuikens verstrekt, om

de pluimveehouderij weer te doen opleven. Zoo waren er op een zekeren dag ook een 800-tal ééndags Barnevelder kuikens

DUIZEND BARNEVELDER KUIKENS DOOR DE LUCHT NAAR ENGELAND.

Ten einde de grootst mogelijke zekerheid te hebben, dat de door Mrs. J. M. Walker, aangekochte Barnevelder kuikens, zonder verlies daar te lande zouden aankomen, reisde deze ondernemende dame per vliegmaschine der V. L. M. van Engeland naar Holland, laadde de drie kratten met kuikendoozen in een ander gereedstaand toestel, dat om 5 uur te Croydon landde. Des morgens om 10 uur was Mrs. Walker uit Engeland vertrokken.

Geen enkel kuiken bezweek tijdens de overtocht; allen verkeerden bij aankomst in Engeland in de allerbeste conditie.

De kuikens waren geboren in de omgeving van Barneveld.

op het Fokstation, afkomstig van Schimmel's Broederij te Barneveld. Tot onze niet geringe verwondering ontdekten we

daaronder een aantal zwartbonte kuikens en ook wat zeer lichte kuikens. In plaats van deze diertjes te doen verzenden, lieten we de beide groepen daaruit afzonderen. Uit de groep zwartbonte kuikens sprongen later zwarte Barnevelders, zooals we voorspeld hadden. De twee zwarte dieren, destijds het eigendom v./h. V. P. N. Proeffokstation te Amersfoort en in dit werkje afgebeeld, behoorden tot dit troepje kuikens.

Wij hebben de overtuiging gekregen, dat er reeds voor 1919 zwarte Barnevelders geweest zijn, die evenals de zwarte, welke we dat jaar uitzochten, uit de donkergezoomden zijn gevallen, evenals of tegelijk met de Goudnerven. Het invoeren der donkergezoomde kleurteekening is daarop van niet geringen invloed geweest, wijl donkergezoomden zeer na aan zwart staan.

SCHEIKUIKENFOKKERIJ BIJ BARNEVELDERS.

Of ze al practisch toegepast wordt, weten we niet, doch dat men ze toe kan passen is zeker, wanneer men maar éénmaal over het gewenschte materiaal beschikt. De pluimveehouderij hier te lande zou ten eerste gebaat zijn bij scheikuikenfokkerij, wijl het verlies, dat ieder jaar op de jonge haantjes geleden wordt, eenvoudig enorm is. Aanvankelijk was er tijdens den Europeeschen oorlog en de daarmee gepaard gaande voederschaarschte een vrij goeden prijs voor jonge haantjes te bedingen, doch thans is de markt er al weer van overvoerd en kan het nauwelijks de spoorvracht leiden om ze te verzenden. Naarmate de pluimveehouderij in omvang zal gaan toenemen, zonder dat we veel naar het buitenland af kunnen zetten, zal deze toestand steeds meer verlies met zich meebrengen en het bedrijf zelfs vrijwel alle winst kunnen ontnemen.

De meeste kippenhouders houden er geen bedrijfsadministratie op na, zelfs sommige hoenderparken niet.

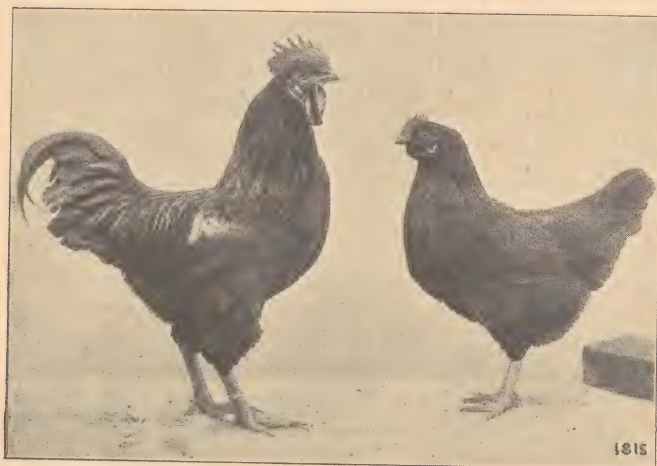
Het is een der verdiensten van den Heer A. Hoogendijk Jzn., eigenaar van het Hoenderpark „De Nijverheid” te Vlaardingen, geweest, dat deze sinds 1890, het tijdstip van de oprichting van diens hoenderpark, van iedere cent, welke er uitgegeven werd, aantekening liet houden.

Op die manier was de Heer Hoogendijk in staat om ook het jaarlijksch verlies op de haantjes nauwkeurig na te gaan en kon

deze vaststellen aan de hand van deze cijfers, dat dit verlies tot f 2.— per stuk kan bedragen.

Dit verlies varieert, doch zal met een toename der pluimveeteelt hier te lande wel toenemen, doch niet afnemen, ondanks vriesinrichtingen en andere wijze van verduurzamen.

De eenige mogelijkheid om aan dit jaarlijksch surplus van jonge hanen te ontkomen, ligt in het ter hand nemen der scheikuikenfokkerij. De pasgeboren haantjes, welke anders met verlies

DE EERSTE IN ENGELAND BEKROONDE BARNEVELDERS.

Bovenstaand paar Barnevelders viel de eer te beurt het eerste paar Barnevelders te zijn, dat in het buitenland, in dit geval in Engeland, op een tentoonstelling werd ingezonden en bekroond. De dieren werden geïmporteerd en geëxposeerd door Mrs. J. M. Walker.

moeten worden groot gebracht, kunnen dan onderscheiden worden.

Dit scheikuikenfokken eischt een nauwkeurige fokkerij met zorgvuldig geregistreerde fokdieren, opdat men zeker is van de afstamming der fokdieren. Toevalsproducten met de gewenschte kleur zijn meestal onbruikbaar voor het doel. Verschillende goedgemeende pogingen zijn er al door mislukt en hebben de scheikuikenfokkerij al weer geen goed gedaan.

Het fokken van scheikuikens is niets voor Jan Salie; voor hem is het veel te omslachtig. Slechts de kippenhouder, die tegen geen moeite op ziet en zijn bedrijf volkomen zakelijk heeft ingericht, kan er zich mee bezighouden. Het is trouwens dit soort kippenhouders, hetwelk de kern vormt van de kippenhouderij; de rest is maar franje of kippenhouders te hooi en te gras.

De vederteekening der Barnevelders laat scheikuikenfokkerij toe en zou daarvan een dankbaar gebruik gemaakt kunnen worden. Men moet dan echter naast de thans bestaande goudgezoomde variëteit een zilveragezoomde variëteit creëren met dezelfde eigenschappen. Zooals de afbeelding der Amerikaansche Wyandottes uit het jaar 1885 ons laat zien, zijn er vroeger zilver Wyandottes gefokt geworden, welke in kleur de volkomen tegenhangers der huidige Barnevelders waren. In sommige op den leg gefokte stammen ziet men tegenwoordig deze donkere kleur weer optreden. Door inkruising van zwarte Barnevelders in een dergelijken nutstam zilver Wyandottes zou men vrijwel onmiddellijk de gewenschte kleur hebben. Was deze niet onmiddellijk bereikt, dan was dit eenvoudig een kwestie van eenige teeltkeuze. Door inkruising van zwarte Barnevelders zou de eierkleur spoedig van de gewenschte tint zijn.

Heeft men de zilver-kleurteekening, dan behoeft men eenvoudig „goudgeteekende” of standaard-Barnevelder hanen daaraan te paren om scheikuikens te krijgen. De haantjes uit een dergelijke paring zullen een grijswitte rugteekening vertoonen en grijswit zijn in de lichte deelen van het dons, terwijl de hennetjes de huidige bruin- tot geelachtige donskleur in de lichte partijen zullen vertoonen.

Het is heusch niet zoo ingewikkeld, doch het is geen gemakkelijke kwestie in den opzet en juist iets voor het Fokstation van de Vereeniging „De Barnevelder”. Men zal echter de zilverageeteekende variëteit zorgvuldig moeten maken, opdat deze gelijkwaardig zeï aan de goudgeteekende; bovendien moet men zilverageeteekende gebruiken zonder „goud” bloed er in, daar men anders geen zekerheid heeft. Zoo spreekt het ook van zelf, dat de „goudgeteekende” hanen, welke men voor de scheikuikenparing gebruikt, zuiver moeten zijn. Men neme daarvoor geen dieren, welke niet volkomen zuiver zijn voor hun kleur.

Wil men dus de scheikuikenfokkerij toepassen, dan moet men speciale fokstammen hebben voor goud- en voor zilverageeteekende

Barnevelders en slechts daaruit neme men de fokdieren voor de scheikuikenparingen.

Men moet de goud- en de zilvergeteekende fokstammen nauwkeurig op den leg contrôleeren en natuurlijk ook op eierkleur, daar dit de eenige methode is om de uit de scheikuikenparing te kweken hennen een zoo goed mogelijke afstamming te verzekeren.

Heeft men eenmaal een goed stel fokstammen met voldoende dieren (reserve-hanen, enz.), dan mag men zich verzekerd achten dat de afname van broedeieren in iedere kwantiteit gedurende het geheele broedseizoen verzekerd is. Wat mag een kooper meer verlangen: Prima Barnevelders, waarvan men bij de geboorte het geslacht kan zien.

ALGEMEENE OPMERKINGEN OVER DE BARNEVELDERS EN WENKEN BIJ DE TEELT.

Waar de Barnevelders tot de lichtere soorten onder de middelzware rassen behooren, zijn ze het vroegst legrijp van deze groep. Men kan ze in dat opzicht gelijk stellen met Rhode Island Reds en Sussex. In hun eigenschappen staan ze het dichtst bij de Rhode Island Reds. De dieren moeten in 6 à 7 maanden legrijp zijn. Men fokke slechts van vroegbroed dieren, wijl men voor de fokkerij steeds dieren moet gebruiken, welke een zoo gunstig mogelijke ontwikkeling hebben gehad; dit geldt dus vooral voor vroegbroed kuikens. Wat in Maart en April geboren is, heeft den heelen lieven zomer gehad om te ontwikkelen en is prachtig uitgegroeid. Voor de dieren, welke slechts dienen voor eierproductie behoeft men deze eischen niet te stellen, al zal het jaargetijde, waarin de dieren geboren worden, wel op hunne rentabiliteit van invloed zijn.

Men fokke nimmer van dieren, welke niet van hunne eerste levensdagen altijd kerngezond geweest zijn. Het wreekt zich maar al te vaak, wanneer men dien stelregel verwaarloost.

Dieren met lichaamsgebreken sluite men van den foktoom uit. Als zoodanig zijn te beschouwen: slecht gevormde snavels, wanstallige kopversierselen, sterk gekromde borstbeenderen, scheve- of bultrug, eekhoornstaart, scheve staart, X-beenen en kromme teenen. Wellicht met uitzondering van misvormde borstbeenderen, zijn al deze eigenschappen erfelijk; liggen der-

gelijke fouten eenmaal in den stam vast, dan raakt men ze slechts met de grootste moeite kwijt, ten minste wanneer het kwaad niet reeds al te zeer ingevreten is. Op kamfouten lette men zorgvuldig, daar ze zeer erfelijk zijn en het ras ten zeerste ontsieren.

Men fokke steeds van overjarige hennen. Men kan daaraan jonge hanen, doch ook overjarige hanen paren. Soms kan men ook jonge hennen voor de fokkerij gebruiken, wanneer men over een krachtigen, overjarigen haan beschikt. Het hangt er dan echter van af of het vroeg- of laatbroed hennen zijn. Hennen, welke meer dan één jaar oud zijn, wanneer hunne eieren voor broeddoeleinden gebruikt worden, zullen steeds satisfactie geven. Het gevaar schuilt hoofdzakelijk daarin, dat sommige steeds generatie op generatie van jonge dieren fokken; dat wreekt zich zonder twijfel.

Foktoomen verstrekke men steeds zooveel mogelijk groenvoer; wanneer men de dieren flinke rennen of vrijen uitloop kan geven, is zulks ten zeerste te verkiezen. Men vermijde bij de voeding prikkelende stoffen, welke de legorganen tot meerdere activiteit aanzetten. Een felle, langdurige leg gaat ten koste van de kiemkracht der broedeieren.

Barnevelderkuikens zijn over het algemeen zeer gehard; ook laatbroed dieren komen uitmuntend door den winter. Zij hebben bewezen op iedere bodemgesteldheid in ons land te kunnen aarden. Tegenwoordig hoort men veel praten over het niet-constant zijn der eierkleur op andere dan den Barneveldsche bodem. Men kan dit als onzin beschouwen. Het verbleeken der schaalkleur is tot andere oorzaken terug te voeren; deze heeft vrijwel niets met de bodemgesteldheid te maken.

De Barnevelder heeft een naam verworven, zelfs een wereldnaam; hopelijk zal het ras dien naam weten te handhaven. Het zal den naam van onze Nederl. pluimveeteelt in het buitenland een beteren klank helpen geven en onze nationale reputatie als fokkers helpen vestigen.

Sinds we dit boekje schreven, heeft de Barnevelder zich in honderdtallen op de tentoonstellingen der vorige maanden doen zien. Vooral de kleurteekening der winnende dieren vertoonde een aanmerkelijke verfraaiing bij vorig jaar vergeleken. Bij de winnende hennen heeft zich echter een kleurteekening ontwikkeld, welke niet meer in overeenstemming is met de standaardbeschrijving. In den standaard van het Barnevelderhoen wordt n.l. gesproken van de kleurteekening der veeren van borst, vleugels en rug, als: „bruin gespikkeld met breeden zwarten rand”.

De winnende hennen vertoonden echter vrijwel alle een tweeden zoom, zooals we die bij de hennen der Indische Vecht- hoenders aantreffen. Sommigen waren echter bruinzwart gespikkeld op roodbruine grondkleur, terwijl bij anderen de spik- keling ontbrak en de grondkleur effen was. Het staat wel vrijwel vast, dat de standaard ten opzichte der kleurbeschrijving een kleine wijziging zal moeten ondergaan. Welk der beide kleur- types zal worden aanvaard, is thans nog niet te zeggen. We willen ook niet op de te nemen beslissing vooruitloopen. Het zal waarschijnlijk verstandig zijn, indien men eerst de nieuwe kleurteekening in hare beide soorten nader leert kennen en hoe beide zich in de teelt gedragen. Opgevallen is ons, dat de dieren met heldere grondkleur het diepst zwart van kleur zijn in de zwarte partijen. Daartegenover staat, dat de ondersoort der nieuwe teekening met gespikkelde grondkleur een origineele en nergens elders voorkomende kleurencombinatie laat zien. De toekomst zal uitwijzen, wat de definitieve kleurteekening zal worden; in groote trekken is men het eens, zoodat de détail- twesties nog slechts op een nadere regeling door middel van bespreking wachten.

INHOUD.

	Bladz.
Inleiding	3
Oorsprong en geschiedenis der Barnevelders	12
Invloed en beteekenis van de Voorouders der Barnevelders op dit ras	18
Fokmoeilijkheden en -vraagstukken	25
De koffiebruine kleur der Barnevelder eieren en hoe die constant te maken	34
Kleur en teekening bij Barnevelders	39
Standaard der Barnevelders	45
Beschouwingen over den Barnevelder Standaard en het Barnevelder type	47
Kleur en kleur-type	53
Goudnerf Barnevelders	56
Zwarte Barnevelders	58
Scheikuikenfokkerij bij Barnevelders	62
Algemeene opmerkingen over de Barnevelders en wenken bij de teelt	65
Naschrift	67

WETEN EN KUNNEN

UITGEVERS
MAATSCHAPPIJ
"KOSMOS"
AMSTERDAM
SINGEL 24

EEN SERIE PRACTISCHE HAND- EN STUDIEBOEKJES.

ELK DEELTJE IS OP ZICH ZELF COMPLEET
EN VORMT EEN AFGEROND GEHEEL.

of nu toe zijn onderstaande nummers verschenen, terwijl tal van nieuwe deeltjes in bewerking zijn.

- No. 1. **Electriciteit in Huis en Bedrijf.** Door Ir. W. SLAGTER, E. I. Onder-
12 Directeur van het Gem. Electr.- en Trambedrijf te Utrecht, 4e omgewerkte
druk van „De toepassingen der Electriciteit” met 73 illustraties f 0.75.
- No. 2. **Hoe maak ik zelf een Telegraaf toestel?** Bijdr. t. bev. v. d. Huisvlijt.
Door J. M. FABER, 4e druk, m. 22 illustr. Herzien door G. J. Harterink f 0.75.
- 18 No. 3. **Hoe maak ik zelf een Telefoon toestel met Electrische Schelverbin-
ding voor huiselijk gebruik en hoe werken zij?** Bijdr. t. bev. v. d. Huisvlijt.
25 Door J. M. FABER, 4e druk m. 24 illustr. Herzien door G. J. Harterink f 0.75.
- No. 4. **Hoe maak ik zelf Elementen, Batterijen, Accumulatoren en een
Voit-Ampèremeter?** Bijdrage tot bevordering van de Huisvlijt. Door
J. M. FABER, 5e druk, met 25 illustr. Herzien door G. J. Harterink f 0.75.
- 34 No. 5. **Hoe maak ik zelf een inductieklos met Condensator, te gebruiken
als Electrificeermachine en als Vonkeninductor, met Leidsche flesch?**
39 Bijdrage tot bevordering van de Huisvlijt. Door J. M. FABER, 4e druk
met 39 illustraties. Herzien door G. J. Harterink f 0.75.
- 45 No. 6. **Hoe maak ik zelf een Station voor Draadlooze Telegrafie?** Bijdr.
tot bevordering van de Huisvlijt. Door J. M. FABER, 5e druk met 24
illustraties. Herzien door G. J. Harterink f 0.75.
- 47 No. 7. **Galvanoplastiek en Galvanostegie.** Hoe kan ik zelf metalen voor-
werpen verkoperen, vernikkelen, verzilveren en vergulden, of afdrukken
daarvan maken. Bijdrage tot bevordering van de Huisvlijt. Door J. M.
53 FABER, 4e druk, met 21 illustraties. Herzien door G. J. Harterink f 0.75.
- 56 No. 8. **Hoe maak ik zelf een Electrificeermachine?** Bijdrage tot bevorder-
van de Huisvlijt. Door J. M. FABER, 4e druk met 43 illustraties. Herzien
door G. J. Harterink f 0.75.
- 58 No. 9. **Wat dien ik, als beoefenaar der Huisvlijt, van de Theorie van het
Magnetisme en de Electriciteit te weten?** Bijdrage t. bev. v. d. Huisvlijt.
62 Door J. M. FABER, 2e druk m. 15 illustr. Herzien door G. J. Harterink f 0.75.
- No. 10. **Kennis der Schildermaterialen.** Door C. P. VAN HOEK, 2e herziene
druk met 6 illustraties f 0.75.
- 65 No. 11. **Hoe maak ik zelf een Electromotor en een Dynamo?** Bijdrage tot
bevordering van de Huisvlijt. Door J. M. FABER, 6e druk met 50 illustr.
67 herzien door G. J. Harterink f 0.75.
- No. 12. **De Kultuurgeschiedenis der Oermenschen.** Door SCHMIDT-
WIARDA. Met 32 afbeeldingen f 0.75.
- No. 13. **Handleiding voor het Zelfinstalleeren van Electrische Huisgelei-
ngen.** Practisch handboekje voor het aanleggen van electrische schellen,
nustelefoon, electrische gloeilampenverlichting enz. Door G. J. HARTE-
RINK, 6e herziene druk met 94 illustraties f 0.75.
- No. 14. **Het Beitsen, Politoeren, Wassen en Vernissen van Hout.** Door
C. P. VAN HOEK, 3e herziene druk met 7 illustraties f 0.75.
- No. 15. **Aanleg en Beproeving van Bliksemalleiders.** Door Ir. J. C. C. VAN
VIJK, E. I., 2e herziene druk met 38 illustraties f 0.75.

- No. 16. **Natuurkundige Proeven Thuis.** Onderhoudende en leerzame proeven met eenvoudige hulpmiddelen op natuurkundig gebied. Door J. M. FABER. Serie I. 2e herziene druk met 29 illustraties f 0.75
- No. 17. **Electrische Proeven Thuis.** Onderhoudende en leerzame proeven met eenvoudige hulpmiddelen op electrisch gebied. Door J. M. FABER. Serie I. 2e herziene druk met 31 illustraties f 0.75
- No. 18. **Scheikundige Proeven Thuis.** Onderhoudende en leerzame proeven met eenvoudige hulpmiddelen op scheikundig gebied. Door J. M. FABER. Serie I. 2e herziene druk met 18 illustraties f 0.75
- No. 19. **Natuurkundige Proeven Thuis.** Onderhoudende en leerzame proeven met eenvoudige hulpmiddelen op natuurkundig gebied. Door J. M. FABER. Serie II. 2e herziene druk met 31 illustraties f 0.75
- No. 20. **Electrische Proeven Thuis.** Onderhoudende en leerzame proeven met eenvoudige hulpmiddelen op electrisch gebied. Door J. M. FABER. Serie II. 2e herziene druk met 34 illustraties f 0.75
- No. 21. **Scheikundige Proeven Thuis.** Onderhoudende en leerzame proeven met eenvoudige hulpmiddelen op scheikundig gebied. Door J. M. FABER. Serie II. 2e herziene druk met 24 illustraties f 0.75
- No. 22. **Hoe leer ik Voordragen en Tooneelspelen?** Handleiding voor dilettant-tooneelspelers. Door JOHAN SCHMIDT, 2e druk met 9 illustraties naar foto's en 4 teekeningen f 0.75
- No. 23. **Hoe maak ik zelf een Familie-Bioscoop en hoe is de werking er van?** Door AUG. SCHIFFER Jr., 2e herz. druk met 40 illustraties f 0.75
- No. 24. **De Locomotief.** Hare samenstelling en werking. Door G. J. HARTERINK, 2e herziene druk met 35 illustraties f 0.75
- No. 25. **Hoe maak ik een Stoomboot?** Bijdrage tot bevordering van de Huisvlijt. Door J. L. MAARS, 2e herziene druk met 43 illustraties f 0.75
- No. 26. **Hoe moet ik mijn Vlieger maken?** Door A. RUYTER. Met 20 illustraties en 2 uitslaande platen f 0.75
- No. 27. **Hoe maak ik zelf een Fotografie-toestel en hoe moet ik de Opnamen behandelen?** Bijdrage tot bevordering van de Huisvlijt. Door J. M. FABER, 2e druk met 14 illustraties f 0.75
- No. 28. **Het Autogeen-las-schen volgens de Acetyleen-zuurstofmethode.** Door A. P. J. DE GROOT, Technisch Ambtenaar aan de werkplaatsen der Ned. Spoorwegen te Haarlem. Met 27 illustraties f 0.75
- No. 29. **Warenkennis: Voedings- en Genotmiddelen.** Door Ir. D. INGERMAN, Ond-Leeraar a. d. Openb. Handelssch. te Amst. Met 10 illustr. f 0.75
- *No. 30. **Groenteteelt in Kleine Tuinen.** Door H. STIENSTRA, Leeraar aan de G. A. v. Swieten-Tuinbouwschool te Frederiksoord, 2e herziene druk met 34 illustraties f 0.75
- No. 31. **Het Freezeën.** Door A. P. J. DE GROOT, Technisch Ambten. aan de werkplaatsen der Ned. Spoorw. te Haarlem. Met 46 illustraties f 0.75
- No. 32. **Warenkennis: Textielwaren, Bleekmiddelen, Veristoffen.** Door Ir. D. INGERMAN, O.-Leeraar a. d. O. Handelssch. te Amst. Met 9 ill. f 0.75
- No. 33. **Recepten voor Werkplaats en Huis.** 289 Recepten voor het maken van Lakken en Inkten, Verdelingsmiddelen v. ongedierte, Schoensmeer, Wassen, Poetsmiddelen, Vernissen, Beitsen, Politoer, Soldeermiddelen, enz. benevens vele raadgevingen en wenken. Door J. HAMMES f 0.75
- No. 34. **Het Soldeeren en Vertinnen.** Door A. P. J. DE GROOT, Technisch Ambt. a. d. werkplaatsen der Ned. Spoorw. te Haarlem. Met 24 ill. f 0.75
- *No. 35. **Bloemonteelt in Kleine Tuinen.** Door H. STIENSTRA, Leeraar aan de G. A. v. Swieten-Tuinbouwsch. te Frederiksoord. Met 33 illustr. f 0.75
- No. 36. **Het Berekenen, Teekenen, Uitslaan en Bouwen van Kano's en Booten door Amateurs.** Door J. LOUFRIE. Met 14 illustraties, waarvan 1 uitslaande plaat f 0.75
- No. 37. **Warenhuis: Metalen en Legeringen, Bouwmaterialen.** Door Ir. D. INGERMAN, O.-L. a. d. Openb. Handelssch. te Amst. Met 10 ill. f 0.75
- No. 38. **Het Electromotorenboekje.** Handleiding voor de bediening en het onderhoud van electromotoren. Door G. J. HARTERINK. Met 32 ill. f 0.75
- No. 39. **Smeermiddelen.** Hunne bereiding, samenstelling en toepassing. Handl. voor machinisten en technici. Door J. HAMMES. Met 10 ill. f 0.75

ER	No. 40.	Fruittceelt voor den Amateur. Door H. STIENSTRA, Leeraar a. d. v. G. A. v. Swieten-Tuinbouwsch. te Frederiksoord. Met 42 illustr. f 0.75.
ER	No. 41.	Warenkennis: Vetten en Oliën, Brandstoffen, Harsen, Kaeoetsjoek, Looistoffen. Door Ir. D. INGERMAN, Oud-Leeraar aan de Openbare Handelsschool te Amsterdam. Met 7 illustraties f 0.75.
ER	No. 42.	Het Rozenboekje. Handleiding voor de rozenteelt, voornamelijk voor den liehebber-kweeker. Door H. STIENSTRA, Leeraar aan de G. A. v. Swieten-Tuinbouwschool te Frederiksoord. Met 34 illustraties f 0.75.
ER	No. 43.	Bijen houden. Een handboekje voor beginnende inkers en voor hen die belang stellen in de inkerij. Door F. SPARENBERG. Met 32 ill. f 0.75.
ve	No. 44.	Hoe leer ik schaken? Door J. LOPION. Met 38 diagrammen f 0.75.
ER	No. 45.	Wat moet ik als Land- of Tuinbouwer van Schadelijke en Nuttige Dieren weten? Door H. STIENSTRA, Leeraar a. d. G. A. v. Swieten-Tuinbouwschool te Frederiksoord. Met 35 illustraties f 0.75.
ER	No. 46.	Wat moet ik als Land- of Tuinbouwer van de Bemesting weten? Door H. STIENSTRA, Leeraar a. d. G. A. v. Swieten-Tuinbouwschool te Frederiksoord. Met 34 illustraties f 0.75.
tra	No. 47.	Wat moet ik als Land- of Tuinbouwer van Plantenziekten weten? Door H. STIENSTRA, Leeraar a. d. G. A. v. Swieten-Tuinbouwschool te Frederiksoord. Met 34 illustraties f 0.75.
75	No. 48.	Persluchtwerktuigen. Leidraad voor metaalbewerders, Door A. P. J. DE GROOT, Tech. Ambt, aan de werkplaatsen der Ned. Spoorw. te Haarlem. Met 30 illustraties f 0.75.
de	No. 49 en 50.	Het vervaardigen van Gietmodellen en hun gebruik. Door B. VLASBLOM. Met 22 illustraties f 1.50.
75	No. 51.	Hoe maak ik zelf een Proefvliegtuig? Door J. H. W. v. d. MUELEN, Secretaris van de P. A. S. C. en van de Haagsche Proefvliegtuigclub. Met 26 illustraties f 0.75.
or	No. 52 en 53.	Electrotechniek voor Bouwkundigen. Handleiding voor Architecten, Bouwkundig Opzichters, Uitvoerders, Huiseligenaars enz. Door G. J. HARTERINK, 2e herziene druk met 90 illustraties f 1.50.
ge	No. 54.	Hoe teel ik met voordeel Aardbei en Framboos? Door H. STIENSTRA, Leeraar a. d. G. A. v. Swieten-Tuinbouwschool te Frederiksoord. Met 30 illustraties f 0.75.
ER	No. 55.	Hoe teel ik met voordeel Rode, Witte, Zwarte en Kruisbessen? Door H. STIENSTRA, Leeraar a. d. G. A. v. Swieten-Tuinbouwschool te Frederiksoord. Met 25 illustraties f 0.75.
75	No. 56.	De Aanleg van Gasleidingen in Gebouwen. Door C. W. J. SCHORTELDOK, Assistent in de Architectuur a. d. Technische Hoogeschool te Delft. Met 39 illustraties f 0.75.
Je	No. 57.	Hoe maak ik zelf een Electrische Klok? Bijdrage tot bevordering van de huisvlijt. Door W. HARMSSEN. Met 20 illustraties f 0.75.
75	No. 58.	Materiële kennis voor den Timmerman. Door ANT. P. OOSTERHOF. Met 41 illustraties f 0.75.
na	No. 59.	De Particuliere Tuinbouwer. Door H. STIENSTRA, Leeraar a. d. G. A. v. Swieten-Tuinbouwschool te Frederiksoord. Met 29 illustraties tusschen den tekst en 5 platen f 0.75.
75	No. 60.	De Barnevelders. Handleiding voor het houden en fokken van het Barnevelder hoenderras. Door C. S. Th. VAN GINK, Hoofdredacteur van „Avicultura”. Met 45 illustraties en een gekleurde plaat f 0.75.
75	No. 61.	De Leghorns. Handleiding voor het houden en fokken van Leghorns. Door C. S. Th. VAN GINK, Hoofdredacteur van „Avicultura”. Met talrijke foto's en teekeningen en een gekleurde plaat f 0.75.
en	No. 62.	Verzorging, Voeding en Huisvesting van den Hond. Door L. SEEGER. Met 26 illustraties f 0.75.
75	No. 63.	Het Fokken en Grootbrengen van Honden. Door L. SEEGER. Met talrijke illustraties f 0.75.
75	No. 64.	Onze Katten. Overzicht der Rassen, Voeding, Verzorging en Fokken. Door W. J. VAN DER WERFF. Met 33 illustraties f 0.75.

- *No. 65. **De Boomgaard. Aanleg, Onderhoud en tot-waarde-brengen** Door H. STIENSTRA, Leeraar a. d. G. A. v. Swieten-Tuinbouwschool te Frederiksoord. Met 34 illustraties f 0.75
- No. 66. **Gewapend Beton.** Handleiding in het bijz. bewerkt v. d. Bouwvakarbeider. Door ANT. P. OOSTERHOF. Met 44 ill., waarv. 11 naar foto f 0.75
- No. 67 en 68. **Meubelstijlen.** Beknept overzicht van de Meubelstijlen. Door GODEFROY, Dir. d. Middelb. School v. Kunstambachten. Met 145 ill. f 1.50
- No. 69. **Het Penteekenen.** Een geïllustreerde inleiding tot de techniek van het teekenen in zwart en wit. Door J. GODEFROY, Directeur der Middelb. School v. Kunstambachten. Met 51 illustraties f 0.75
- No. 70. **Hoe maak ik m'n eigen Radio-Telefoon-Ontvangststation?** Door F. X. M. SCHIPHORST. Met 28 illustraties f 0.75
- *No. 71. **Tulpen voor Kamer en Tuin.** Door J. F. Ch. DIX, Hoofdredacteur van „Floralia”. Met 24 illustraties f 0.75
- *No. 72. **Eénjarige Sier- en Snijbloemen.** Door H. STIENSTRA, Leeraar a. d. G. A. v. Swieten-Tuinbouwschool te Frederiksoord. Met 19 illustr. f 0.75
- *No. 73. **De Zware of Reuzen-Konijnenrassen.** Handleiding voor de houder en fokker. Door K. VAN OLST. Met 24 illustraties f 0.75
- *No. 74. **Narcissen voor Kamer en Tuin.** Door J. F. Ch. DIX, Hoofdredacteur van „Floralia”. Met 16 illustraties f 0.75
- *No. 75. **Balcon- en gevelversiering.** Door W. H. K. DIX. Met 23 ill. f 0.75
- *No. 76. **Rotsplanten in kleine Tulpen.** Door JOHN BERGMANS. Met 33 illustraties f 0.75
- *No. 77. **De Vetplanten.** Cultuur, Geslachten en Soorten. Door J. J. VERBEEK WOLTHUYS. Met 16 illustraties f 0.75
- *No. 78. **Het Houden, Huisvesten en Verzorgen van onze Duiven.** Door C. A. M. SPRUIJT. Met 32 illustraties f 0.75
- *No. 79. **Hoenders houden in Stadstuinen.** Door „Gallus”. Met vele ill. f 0.75
- *No. 80. **De Politie- en Verdedigingshond.** Handleiding voor den amateur dresseur. Door L. SEEGER. Met vele illustraties f 0.75
- No. 81. **Het Slijpen en Polijsten van Metalen.** Door J. HAMMES. Met 28 illustraties f 0.75
- No. 82. **Practische Handleiding voor het Kleuren van Metalen.** Door J. HAMMES. Met 15 illustraties f 0.75
- No. 83. **Kennis van werktuigen in gebruik in de burgerlijke bouwkunde.** Door ANT. P. OOSTERHOF. Met 36 illustraties f 0.75
- *No. 84. **Kunstmatig Broeden en Opfokken van Pluimvee.** Door F. SWEERS. Met vele illustraties f 0.75
- *No. 85. **Irisen voor Kamer en Tuin.** Door J. F. Ch. DIX. Met 18 ill. f 0.75
- *No. 86. **Cactussen.** Door J. J. VERBEEK WOLTHUYS. Met vele ill. f 0.75
- No. 87. **Kampeeren.** Door CARL DENIG. Met vele illustraties f 0.75
- *No. 88. **Hoe kweek ik Lathyrus odoratus of Sweet Peas?** Door H. CARLÉE. Met 27 illustraties f 0.75
- *No. 89. **Handleiding voor het Bloemschikken en Bloembinden.** Door J. C. BALLEGO. Met 32 illustraties f 0.75
- No. 90. **Medische wenken voor den Sportbeoefenaar.** Door Dr. J. H. O. REYS, Arts. Met vele illustraties f 0.75
- No. 91. **Hoe leer ik Zwemmen?** Door K. H. VAN SCHAGEN. Met 21 illustraties f 0.75
- No. 92. **Handleiding bij de beoefening der atletiek.** Door H. N. VAN LEEUWEN. Met vele illustraties f 0.75
- No. 93. **De Algemeene Samenstelling van het Motorrijwiel.** Door A. J. NOSSENT. Met 30 afbeeldingen f 0.75
- No. 94. **Theorie en praktijk van Vier- en Tweetactmotoren voor Motorrijwielen.** Door A. J. NOSSENT. Met 32 afbeeldingen f 0.75
- No. 95. **Carburateurs voor Motorrijwielen.** Theorie en praktijk van de meest voorkomende typen. Door A. J. NOSSENT. Met 30 afbeeld. f 0.75

De met een * gemerkte nummers zijn uitgegeven in samenwerking met de N. V. Uitgevers-Maatschappij voorheen Fa. Willem van Gorcum te Assen.

Uitgaven van de N. V. Uitgevers-Maatschappij voorh.
Firma W. van Gorcum te Assen.

AVICULTURA,

het oudste en leidende pluimveeblad,
heeft alle voornaamste **Keurmeesters** en
Fokkers onder hare medewerkers en is
het **orgaan** van **alle** groote Pluimvee-
Vereenigingen :-: :-: :-:

Jaarlijks 12 schitterende **KLEURPLATEN** en meer
dan **1000** zeer waardevolle illustraties.

Proefnummers gratis op aanvraag.

WEEKBLAD VOOR KLEINVEETEELT.

Bij verre het **goedkoopste** Pluimveeblad.

Meer dan **500** illustraties per jaar.

Uitsluitend gewijd aan de **Bedrijfspluimveeteelt** en
andere takken van **Kleinveeteelt**.

Proefnummers gratis op aanvraag.

DE POSTDUIF,

Officiëel orgaan van de voornaamste

Bonden in Nederland. :-: :-:

Het blad op het gebied van de **Postduivensport**.

Proefnummers gratis op aanvraag.

Vraagt **ABONNEMENTSPRIJZEN** en **ADVERTENTIETARIEVEN**.
N.V. UITG.-MAATSCHAPPIJ v.h. FIRMA W. v. GORCUM.

:-: **Telegram-Adres: Floralia - Assen.** :-:

N. V. Uitgevers-Maatschappij voorheen Firma W. van Gorcum te Assen.

Ten zeerste aanbevolen boeken :

F. BERGSMA, Leerplan voor Wintercursussen in Pluimveeteelt	f 1.75
VAN GINK, Het Conditioneeren en exposeeren	- 0.40
V. D. HORST, Het houden en fokken v. Dwerghoenders	- 4.—
HOUWINK, Erfelijkheid	- 1.25
„ De Hoenderrassen, deel I	- 2.—
„ „ „ „ II	- 2.—
„ „ „ „ III	- 2.—
W. te G., Huisvesting, voeding en verzorging v. kippen	- 0.30
R. HOUWINK HZN. en C. S. TH. VAN GINK, Alle Hoenderrassen in woord en beeld, met 91 gekleurde platen	- 2.—
Keurmeesterboekje	- 0.85
G. A. E., Aanteekenboekje voor Postduiven	- 0.95
C. A. M. SPRUYT, De Hollandsche Kropper	- 3.—
ROTHPLETZ en GERLINGS, De Politiehond	- 1.95
SEEGERS, Het A. B. C. v. d. hondeneigenaar en fokker	- 0.95
„ Roode Kruishonden	- 1.—
„ Honden oordeelkundig fokken en opfokken ...	- 0.95
W. J. VAN DER WERFF, Doggen	- 1.60

Goedkoope geïllustreerde Pluimveebibliotheek onder Redactie van A. NUYENS :

- Serie I Hoenders.
 „ II Eenden, Ganzen, Zwanen.
 „ III Fazanten, Pauwen, Kalkoenen, enz.
 „ IV Duiven.
 „ V Inlandsche Vogels.
 „ VI Buitenlandsche Kamer- en Volièrevogels.
 „ VII Handelt over kooien, volières, vogelkamers, voeding en voedingsmiddelen, verzorging, ziekten en geneeswijze, africhting, enz.

Vraagt voor deze series prijs of wegwijzer aan.

Franco toezending dezer boeken volgt *onmiddellijk* na *ontvangst van het bedrag*.

N. V. UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
 VOORHEEN FIRMA W. VAN GORCUM.
 Telegram-Adres : Floralia - Assen.

Uitgaven van de N. V. Uitgevers-Maatschappij voorh.
Firma W. van Gorcum te Assen.

FLORALIA

GEÏLLUSTREERD TUINBOUWBLAD.

Officieel Orgaan van de Nederl. Mij. van Tuinbouw
en Plantkunde.

FLORALIA is verreweg het belangrijkste
geïllustreerde Tuinbouwblad in Nederland.
Geeft jaarlijks meer dan 800 illustraties van
groote waarde en 12 schitterende kleurplaten.
Maandelijks verschijnt een speciaal nummer,
waarin steeds een bijzondere cultuur wordt
behandeld.

Voor liefhebber en vakman is FLORALIA
HET AANGEWEEZEN BLAD.

Proefnummers gratis op aanvraag.

HANDELSBLAD DE TUINBOUW

WEKELIJKS VERSCHIJNEND VAKBLAD.

uitsluitend bestemd voor kweekers en hen
die van het kweken en den handel in
tuinbouwproducten hun hoofdbedrijf maken.

NIET VOOR PARTICULIEREN.

Het aangewezen blad voor alle vaklieden.
Het leidende blad voor den handel op tuinbouwgebied.

Proefnummers gratis op aanvraag.

Vraagt ABONNEMENTSPRIJZEN en ADVERTENTIETARIEVEN.
N.V. UITG.-MAATSCHAPPIJ v.l. FIRMA W. v. GORCUM.

Telegram-Adres: Florialia - Assen.

N. V. Uitgevers-Maatschappij voorheen Firma W. van Gorcum te Assen.

Ten zeerste aanbevolen boeken :

P. DE BACKER, De teelt van Witlof	f 0.75
BEEMER & PILON, De Kinderwerktuin	- 1.25
V. D. BERG v. EIJSSINGA, Handleiding bij het kweken van Cactussen	- 0.75
DR. BOS, Begrip en Grondslagen d. Tuinbouwplantkunde	- 2.—
„ „ Verband tusschen tuinbouw en plantkunde ...	- 0.45
„ „ De Houtige Gewassen, 2e herz. druk	- 4.25
„ „ De Bloemgewassen	- 6.50
BIJHOUWER, Tuinbouwcursus, deel I, ingen.	- 2.75
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ gebonden	- 3.75
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ gebonden	- 4.50
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ gebonden	- 5.50
COWAN, Bijenwas	- 1.80
FIET, Balconplanten	- 0.75
„ „ Fraai bloeiende Bolgewassen	- 0.75
„ „ Planteterminologie	- 1.90
HOF, Onze Tuinarbeid	- 1.20
JACOBS, Handleiding over de teelt van Witlof	- 0.55
V. LAREN, VALETON en WITTE, deel I, Dahlia's, ingen.	- 1.35
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ gebonden	- 2.—
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ gebonden	- 1.35
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ gebonden	- 2.—
PENNEKAMP, Onze Kamerplanten	- 2.—
„ „ Eénjarige Bloemplanten	- 2.90
SCHLEYER, De Aardappelplant	- 1.20
STIENSTRA, De Asperge	- 0.50
„ „ Bleekgroenten	- 0.60
„ „ Bemestingsleer voor Landb., in 10 lessen ...	- 0.50
„ „ Bemestingsleer voor Tuinb., in 12 lessen ...	- 1.85
STOFFEL, 25 jaar ervaring in de Fruitteelt	- 0.75
WITTE, Varia	- 3.25

Franco toezending dezer boeken volgt onmiddellijk na ontvangst van het bedrag.

N. V. UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
VOORHEEN FIRMA W. VAN GORCUM.

Telegram-Adres : Floralia - Assen.

SCHIMMEL's BROEDERIJ

BARNEVELD.

(Capaciteit 25.000 eieren per 3 weken.)

Telef. Interc. No. 75

Post-giro No. 64357.

SPECIALE FOKKERIJ VAN

BARNEVELDERS

Onze toom **BARNEVELDERS** was op den 3en Ned. Legwedstrijd No. 1, zoowel met **waarde** als met **aantal** van eieren en won een **gouden** en een **zilveren** medaille. Op den 2en Ned. Legwedstrijd was onze toom Barnevelders No. 2 en won een **bronzen** medaille voor het grootste aantal eieren van **zwaar gewicht** van al de toomen van den legwedstrijd. Verder **behaalden wij vele 1e en Eereprijzen op onze groote tentoonstellingen.** Onze inrichting leverde reeds naar Engeland, Denemarken, België, Frankrijk, Eng.-Indië enz. en wil zorg dragen voor alle mogelijke export.

Wie zich PRIMA BARNEVELDERS aan wil schaffen vrage onze prijzen van Hennen, Hanen, Eëndags-Kuikens en Broedeieren.

TE BEZICHTIGEN ALLE WERKDAGEN.

WELK RAS MEN OOK HOUDT
HET PLUIMVEEVOEDER MERK
„DE BARNEVELDSCH E KIP”

VAN

Fa. W. KOUDIJS
BARNEVELD

VOLDOET IEDER!

WAAROM?

OMDAT KWALITEIT HET ALTIJD WINT!!

Het droogvoederen van ons Ochtend-
voeder **B. K. No. 5** geeft uitstekende
resultaten en bespaart veel arbeid.

De Pluimveefokkersvereen. „DE
BARNEVELDER” te Barneveld,
is **HET** aangewezen adres voor
hen, die zich Barnevelders
wensen aan te schaffen. :::

